

Financiële jaarstukken 2022

Stichting Lezen
te Amsterdam

datum: 17 maart 2023

Inhoudsopgave

A. Bestuur en beheer	3
B. Verslag Raad van Toezicht	13
C. Balans (na verwerking resultaat)	19
D. Staat van baten en lasten	20
E. Algemene toelichting	23
F. Toelichting op de balans	25
G. Toelichting op de staat van baten en lasten (inclusief WNT verantwoording)	31
H. Bijlagen	
- Bijlage 1 Lasten Kunst van Lezen - Tel mee met Taal	37
- Bijlage 2 Lasten Kunst van Lezen - Gezinsaanpak taalarme gezinnen 2020 t/m 2024	42
- Bijlage 3 Lasten Kunst van Lezen - Masterplan Basisvaardigheden BoekStart, dBos po en vmbo	45
- Bijlage 4 Leescoalitie - coördinatie en campagne	46
- Bijlage 5 Leesoffensief - Lezeninhetpo.nl	47
I. Accountantsverklaring	

A. Bestuursverslag Stichting Lezen

1. Reflectie op en samenvatting van het in 2022 uitgevoerde werk

1.1 Visie, rol en positie

Stichting Lezen, het landelijk expertisecentrum op het gebied van leesbevordering in opdracht van het ministerie van OCW, is gevestigd te Amsterdam. Wij werken vanuit een wetenschappelijk gefundeerde visie en aanpak aan het verbeteren van het leesklimaat en de leescultuur.

We willen dat alle kinderen en jongeren opgroeien met boeken en uitgroeien tot vaardige en gemotiveerde (literaire) lezers die zich blijven ontwikkelen. Elk kind moet de kans krijgen om te ontdekken hoe fijn en verrijkend (voor)lezen kan zijn. Om boeken in handen te krijgen die aansluiten bij hun belangstelling, leesniveau en literaire vaardigheden. En om ook te durven kiezen voor boeken die inhoudelijk en/of taalkundig uitdagend zijn.

Doorgaande leeslijn

Het vergt doorlopend aandacht en specifieke kennis en deskundigheid om van kinderen en jongeren lezers te maken. In alle ontwikkelfases van 0 tot 20 jaar moet leesbevordering aansluiten bij wat kinderen en jongeren op dat moment nodig hebben. We noemen dit de Doorgaande leeslijn.

Inzichten uit onderzoek vormen daarvan het fundament. Wetenschappelijk en toegepast onderzoek geeft ons steeds meer inzicht in de ontwikkeling van leesvaardigheid, leesmotivatie en literaire competentie en in de manieren waarop we kinderen en jongeren daarin kunnen stimuleren, onderwijzen en ondersteunen. Zo kunnen we onze aanpak voortdurend verfijnen en verbeteren. Al onze programma's, interventies, campagnes en producten sluiten aan op de Doorgaande leeslijn.

Werken als een hefboom

Stichting Lezen zorgt dat mensen en organisaties die in de positie zijn om kinderen, jongeren en/of hun ouders te bereiken, serieus werk willen en kunnen maken van lezen.

Als **kenniscentrum** stimuleren we dat lezen, leesbevordering en literatuureducatie onderwerp van onderzoek blijven en geven we de kennis die uit onderzoek voortkomt door aan de mensen die met kinderen, jongeren en/of hun ouders werken.

Als **landelijk coördinerende ondersteuningsinstelling** slaan we de brug tussen onderzoek en praktijk en tussen het letterenveld en de wereld van onderwijs en opvoeding. We voeren de Leescoalitie aan en zorgen ervoor voor de inhoudelijke basis onder het leesbevorderingsprogramma Kunst van Lezen.

Als **aanjager en ontwikkelaar** zorgen we voor de vernieuwing en doorontwikkeling van instrumenten en programma's voor leesbevordering, op basis van kennis uit de wetenschap en de praktijk. Ook werken we veel met campagnes. Een campagne is bedoeld om een jaarlijks terugkerende impuls te geven aan leesbevordering en koppelt dit aan een feestelijke activiteit die de doelgroep activeert en publiciteit genereert. Een programma is wetenschappelijk onderbouwd en structureel van aard.

Focus op intermediairs en beslissers

Stichting Lezen is eerst en vooral gericht op mensen die een sleutelrol vervullen in de (lees)opvoeding van kinderen en jongeren van 0 tot 20 jaar: leraren, pedagogisch medewerkers in de

kinderopvang, bibliotheek- en jeugdgezondheidszorgmedewerkers, boekverkopers en (groot)ouders. Ook studenten die worden opgeleid voor dergelijke functies behoren tot deze doelgroep van de zogenaamde intermediairs. We stellen hen in staat om kinderen en jongeren aan te zetten tot lezen, op allerlei momenten en manieren, en steeds vanuit de consistente visie en aanpak die wij ontwikkelen en uitdragen.

Een secundaire doelgroep vormen de beleidsmedewerkers, bestuurders en koepelorganisaties in het onderwijs, de bibliotheeksector, de kinderopvang en de jeugdgezondheidszorg. Zij zijn de beslissers die bepalen of en hoeveel ruimte intermediairs krijgen om werk te maken van leesbevordering. Daarom is het belangrijk om aan hen te vertellen en te laten zien wat de toegevoegde waarde is van leesmotivatie, jeugdliteratuur en effectief en motiverend leesonderwijs voor de (taal)ontwikkeling en het toekomstig maatschappelijk functioneren van kinderen en jongeren. Vervolgens proberen we de beslissers zover te krijgen dat ze daar zelf binnen en met hun organisaties een rol in gaan spelen.

1.2 Reflectie op de activiteiten in 2022

Gelukkig groeit in Nederland het maatschappelijk en politiek besef dat leesbevordering ten nauwste verbonden is met de inrichting en de doelstellingen van het onderwijs. Er is een duidelijk verband tussen het feit dat kinderen en jongeren minder vaak en minder graag lezen en het feit dat veel van hen ondermaats presteren op leesvaardigheid. Leesonderwijs was dan ook ons woord van het jaar.

Effectief leesonderwijs is motiverend leesonderwijs

De regering pakt de dalende reken- en leesvaardigheid van Nederlandse kinderen aan met het Masterplan Basisvaardigheden. Dit leidt tot investeringen in het onderwijs en de roep om leesonderwijs dat gebaseerd is op de best beschikbare informatie over doelmatigheid en doeltreffendheid. Die informatie is bij Stichting Lezen voorhanden, en dankzij ons sterke netwerk zijn alle partijen die met het leesonderwijs aan de slag gaan daarvan op de hoogte. De tijd is rijp om het onderwijs op alle niveaus en in het hele land te versterken met onze goed onderbouwde en beproefde aanpak voor motiverend leesonderwijs, omdat die effectief is.

Ook de politiek is daarvan doordrongen en handelt daarnaar. In het kader van het Masterplan kregen we € 12,9 miljoen om Boekstart in de Kinderopvang en de Bibliotheek *op school* uit te breiden naar nieuwe locaties. De animo daarvoor is enorm en overstijgt het beschikbare budget. Het is duidelijk dat het werkveld deze kans om het lezen te verbeteren niet wil laten schieten en dat de financiële impuls vanuit het Masterplan veel organisaties het beslissende zetje geeft.

De Tweede Kamer steunde de motie Mohandis c.s. om te onderzoeken hoe de Bibliotheek *op school* duurzaam verankerd kan worden. En dat is hard nodig, want al heeft leesbevordering tot en met 2024 de wind in de rug, het is nog onzeker hoe het daarna verder gaat met Kunst van Lezen en alles wat binnen de daartoe behorende programma's tot stand is gebracht.

Kennis als fundament

Zelf investeerden we dit jaar ook het nodige om het leesonderwijs verder te helpen. We publiceerden [De zeven pijlers van effectief onderwijs in begrijpend lezen](#). Dit boek geeft inzicht in de theorie over, het onderzoek naar en de praktische toepassing van essentiële elementen van onderwijs in begrijpend lezen. We lanceerden in samenwerking met SLO en de Taalunie de doelgroepenwebsite lezeninhetpo.nl (zie hoofdstuk 4), die direct al veel en enthousiaste gebruikers trok. We werkten aan de doorontwikkeling van het programma de Bibliotheek *op school* (zie bijlage

Kunst van Lezen) en lieten langs die weg het onderwijs en de bibliotheeksector profiteren van nieuwe kennis uit onderzoek over lezen. Er kwam een vervolg op de succesvolle Friese pilot op het gebied Effectief leesonderwijs, die de Bibliotheek *op school* koppelt aan de leesmethodiek Focus op begrip.

Gebruikmaken van wat goed gaat

Het is zeker niet alleen maar kommer en kwel als het om de jeugd en lezen gaat. Op TikTok is Boektok een absolute hit. Boekhandels en bibliotheken signaleren een toenemende belangstelling voor young adult boeken. Uit onderzoek van docent Nederlands en promovenda Linda Ackermans blijkt, dat de meerderheid van de docenten Nederlands aansluit bij deze positieve trend en leerlingen toestaat om young adult-boeken te lezen voor hun leeslijst. Jeroen Dera en zijn collega's maakten en beproefden een lessenreeks die een brug slaat tussen de leesvoorkeuren van de leraar en die van de leerlingen. Dit heeft een positieve uitwerking op zowel de (sociale) motivatie om te lezen als de literaire competentie van leerlingen. Nieuw onderzoek van Suzanne Mol levert opnieuw bewijs voor de positieve leesspiraal: ervaring met lezen in de vrije tijd is goed voor de leesvaardigheid. Ook is er een positief verband tussen leesgedrag en leesplezier.

Al die inzichten verwerken we in onze aanpak, activiteiten, campagnes, trainingen en bijeenkomsten.

Meer oog (en actie!) voor diversiteit en inclusie

Het team van Stichting Lezen liet zich dit jaar begeleiden door Colourful People om het gesprek over diversiteit en inclusie in relatie tot leesbevordering op gang te brengen en het bewustzijn op dat punt te vergroten.

In aansluiting op onze visie dat de leesomgeving een essentiële factor is in de leesbevordering, streven we ernaar dat iedereen zich thuisvoelt in de leesomgeving op de kinderopvang, op school en in de bibliotheek. In dat kader deden we onderzoek naar en gaven we handreikingen voor het samenstellen en inzetten van een divers en inclusief boekenaanbod.

Een belangrijk inzicht in dit verband is, dat de leesmotivatie en leesvaardigheid van kinderen uit anderstalige gezinnen ook gebaat zijn bij het (voor)lezen in de thuistaal. Aangezien ruim een kwart van de kinderen in het basisonderwijs een migratieachtergrond heeft, is dat iets om rekening mee te houden en gebruik van te maken.

Samen de schouders eronder

Het versterken en uitbreiden van ons netwerk heeft ook dit jaar veel aandacht gekregen. We willen zoveel mogelijk relevante partijen achter onze aanpak krijgen en houden. Enerzijds omdat wij vanuit onze kennisbasis en ervaring overtuigd zijn dat die aanpak werkt. Anderzijds omdat we willen voorkomen dat er ruis ontstaat over wat de beste aanpak is en dat organisaties die een rol te vervullen hebben in de Doorgaande leeslijn daardoor niet durven doorpakken.

De Leescoalitie werd groter en sterker door de toetreding van de Taalunie, de Schoolschrijver en de Schrijverscentrale. Zij voegden nieuwe perspectieven toe en verbonden hun relatienetwerken aan die van de andere coalitiepartners. Dat versterkte het draagvlak voor onze integrale visie op en aanpak van lezen, leesbevordering en literatuureducatie.

Stichting Lezen droeg, al dan niet gezamenlijk met de Leescoalitie, bij aan het debat en de beleidsvorming over lezen en geletterdheid. We zagen de resultaten van die inspanningen terug in het beleid van OCW en in initiatieven van kamerleden, zoals de motie van Mohandis c.s. die de regering vroeg om een meerjarige toekomstvisie te ontwikkelen en te onderzoeken hoe en onder

welke financiële en juridische voorwaarden het concept van de Bibliotheek *op school* duurzaam verankerd kan worden.

Ons netwerk binnen de bibliotheeksector is stabiel en dekkend: voor BoekStart scoorden we in 2022 100% deelnemende bibliotheekorganisaties. We waren nauw betrokken bij de netwerkagenda van de bibliotheken, met name op het onderdeel De geletterde samenleving. De netwerksamenwerking met de jeugdgezondheidszorg in het kader van BoekStart voor baby's verbreedt en verdiept zich nog steeds. De relaties met Caraïbisch Nederland in het kader van Kunst van Lezen werden nog verder uitgebreid. Steeds meer partijen daar haken aan bij BoekStart en de Bibliotheek *op school* en ook ons trainingsaanbod wordt in toenemende mate benut in de overzeese delen van het koninkrijk.

Na-ijlende effecten van de pandemie

Corona heeft in deze fase van de pandemie geen ingrijpende gevolgen meer gehad voor onze activiteiten. Kennisbijeenkomsten en trainingen konden weer op locatie worden georganiseerd, al bleven we gebruik maken van live-streams en online programmering, omdat die vormen van kennisdeling ons en onze doelgroepen ook veel te bieden hebben. Onderzoeken konden ongehinderd doorgang vinden. Het vele voorbereidend werk dat we in 2021 deden, leidde dit jaar tot een overvloedige oogst aan eindproducten.

BoekStart, dat in 2020 en 2021 door de bibliotheeksluitingen een enorme duikeling maakte in het aantal uitgegeven koffertjes, maakte een opzienbarende inhaalslag in 2022. Er werden maar liefst 17.000 koffertjes meer verspreid dan in 2021.

In onze eigen organisatie merkten we de impact van de pandemie nog aan onze bestedingen: wat we in de corona-jaren aan onderbesteding hadden, haalden we dit jaar in. Soms zat dat het opstarten van nieuwe activiteiten in de weg. Ook op personeelsgebied bleef de impact van corona merkbaar: we hadden een aanzienlijk hoger ziekteverzuim dan anders, waaronder veel uitval door corona.

1.3 Realisatie doelstellingen 2022

De doelstellingen zoals beoogd in het activiteitenplan 2021-2024 zijn ook in 2022 ruimschoots behaald.

Totaaloverzicht prestatie-indicatoren 2022

Doel	Activiteiten 2022	Bereikcijfers 2022
17 onderzoeksactiviteiten in 2022. Daarmee bereiken we per jaar tussen de 25.000 en 30.000 professionals die digitaal onze publicaties downloaden en zich daarmee voeden met de nieuwste (onderzoeks)inzichten.	24 activiteiten	52.429 downloads
12 campagnes en projecten in 2022. Daarmee bereiken we 30.000 à 35.000 instellingen en professionals die met onze projecten en campagnes werken en zo het leesvirus doorgeven aan kinderen en jongeren.	15 campagnes en projecten	36.461 instellingen en professionals

9 kennisbijeenkomsten in 2022. Daarmee bereiken we 1.500 à 3.000 professionals die onze congressen bezoeken, plus nog 2.000 professionals die ons op de tweejaarlijkse NOT-onderwijsbeurs ontmoeten. Met hen spreken we over de beste manier om leesbevordering uit te voeren.	10 kennisbijeenkomsten	3.435 bezoekers (Er vond geen NOT plaats)
3 websites in 2022. Daarmee bereiken we 140.000 à 160.000 geïnteresseerden die we via onze websites, sociale media- en/of nieuwsbrieven informeren en inspireren om praktisch aan de slag te gaan als leesbevorderaar.	6 websites	220.227 bezoekers
5 soorten gedrukte informatiepublicaties (o.a. tijdschrift Lezen, brochures, infographics) in 2022. Daarmee voorzien we 25.000 à 35.000 afnemers van praktische informatie en inspiratie.	6 soorten gedrukte publicaties	45.266 stuks gedrukte publicaties (totaal van de oplagen)
4 strategische activiteiten in 2022. Het gaat o.a. om onze ambassadeurs, om de campagnes van de Leescoalitie en onze deelname aan internationale samenwerkingen. Daarmee bereiken we circa 1.000.000 mensen (breed publiek) die we laten zien hoe leuk en inspirerend lezen kan zijn.	6 strategische activiteiten	6.118.483 contacten*

*Het gaat hier niet om unieke personen maar om het aantal keer dat we iemand hebben bereikt of geïnformeerd over een activiteit in het kader van de Leescoalitie.

2. Positie in het bestel en financieel kader

Als ondersteunende instelling voor leesbevordering en literatuureducatie in de culturele basisinfrastructuur (BIS) ontvangt Stichting Lezen middelen uit de cultuurbegroting van het ministerie van OCW. Deze basisfinanciering benutte Stichting Lezen in 2022 voor haar kerntaken zoals beschreven in het activiteitenplan 2021-2024: zorgen voor een solide kennisbasis, verrijken van de leesomgeving, bijdragen aan competente leesbevorderaars en versterken van de leesbevordering door onder andere het verbreden van het Leesoffensief.

Evenals in de afgelopen jaren ontving Stichting Lezen in 2022 ook middelen uit het Actieprogramma Tel mee met Taal ter voorkoming en bestrijding van laaggeletterdheid. In dat kader leveren we een bijdrage aan de onderdelen BoekStart (mede gericht op taalarme gezinnen), de Bibliotheek *op school* en leesbevorderingsnetwerken van het leesbevorderingsprogramma Kunst van Lezen, dat loopt van 2020 tot met 2024. De bijdrage voor de gemeentelijke gezinsaanpak geletterdheid werd verstrekt in de vorm van een afzonderlijke projectsubsidie.

Daarnaast werkten we in 2022 nog verder aan de ontwikkeling van de website Lezeninhetpo.nl, waarvoor we in het kader van het Leesoffensief in 2020 een projectsubsidie van het ministerie van OCW ontvingen.

Tot slot ontvingen we eind 2022 € 12,89 miljoen uit het Masterplan Basisvaardigheden voor de uitbreiding van BoekStart in de kinderopvang en de Bibliotheek *op school* in het primair onderwijs en

het vmbo. Hiermee zijn de middelen voor de uitbreiding van de structurele aanpak van leesbevordering via deze bewezen effectieve programma's substantieel vergroot. De werkzaamheden zijn gestart in 2022, uitvoering vindt plaats in 2023 en eerste helft 2024.

Financiën 2022 en toekomstverwachting

Het jaar 2022 is een jaar met de nasleep van Corona. Toch kunnen we zeggen dat alle werkzaamheden en projecten het eerste kwartaal normaal op gang gekomen zijn. Het resultaat voor 2022 is € 144 k. Begroot voor 2022 was € -329 k. Het verschil is veroorzaakt doordat de lasten lager en de inkomsten hoger zijn dan begroot.

Lasten 340 k lager dan begroot

Bij de Leescoalitie werd minder besteed dan begroot in verband met lagere inkomsten dan voorzien. De beheerslasten waren lager, omdat de nieuwe teamleider bedrijfsvoering pas 1-10-2022 startte, terwijl uitgaven voor een heel jaar begroot waren.

De vervallen bijdragen verplichtingen zijn bijzonder hoog door het wegvallen van de btw plicht met terugwerkende kracht bij een van onze ontvangende partners.

Voor Kunst van Lezen Tel mee met Taal werd meer besteed dan begroot, € -90 k, in verband met onderbesteding in 2021 door Corona.

Voor Kunst van Lezen Gemeentelijk Gezinsaanpak Geletterdheid werd minder besteed, doordat vanwege voortschrijdend inzicht is besloten een aantal grote uitgaven in 2023/2024 te doen.

Inkomsten 133 k meer dan begroot

Eigen inkomsten: we ontvingen meer deelnemers- en overige bijdragen, sponsoring was grotendeels als p.m. opgenomen in de begroting en we verwierven extra overige inkomsten voor de Leescoalitie, voor de ontwikkeling van de website Lezeninhetpo.nl en Tijdschrift Lezen.

Voor Kunst van Lezen ontvingen we bijdragen voor de trainingen in het kader van de Bibliotheek *op school*. Voor de BIS subsidie ontvingen we van het ministerie van OCW een loon- en prijsbijstelling.

En voor Kunst van Lezen Tel mee met Taal boekten we meer subsidie dan begroot door lagere besteding in 2021. Door Covid liep het project Leescoalitie en Leesoffensief (Lezeninhetpo.nl) uit, waardoor een deel van de subsidie nog in 2022 besteed is.

Masterplan Basisvaardigheden

Voor het Masterplan Basisvaardigheden is in 2022 door de late toekenning € 15 k besteed. Het nog te besteden bedrag (€ 12,88 miljoen) is opgenomen in de kortlopende schulden op de balans.

In 2023 zal de verdere uitvoering van het projectplan plaatsvinden. Volgens afspraak met het Ministerie van OCW dienen de activiteiten uiterlijk 31-12-2023 uitgevoerd te zijn.

Toekomstverwachting

De huidige planperiode voor de BIS en Tel mee met Taal loopt nog tot en met 2024. Voor 2023 en 2024 is de opdracht groter geworden omdat als gevolg van de Coronapandemie in de eerste twee jaren minder is uitgevoerd dan was verwacht. Stichting Lezen ziet na 2024 een opdracht voor zichzelf om haar belangrijke taak te vervolgen op een liefst structurele en impactvolle wijze.

Investerings

In 2022 is voor € 40 k geïnvesteerd, waarvan € 35 k in inventaris.

Risicoregister

In 2022 is het risicoregister geactualiseerd en doorgenomen met directie, MT en Raad van Toezicht. Vanuit het risicoregister is er geen directe aanleiding om actie te ondernemen ten aanzien van een specifiek risico of een specifieke beheersmaatregel. Het risicoregister wordt jaarlijks geactualiseerd. De algemene reserve is ter dekking van risico's en vrij aan te wenden, ter dekking van incidentele uitgaven en onderdeel van het weerstandsvermogen.

3. Personeel en organisatie

3.1 Governance

Sinds 2017 hanteert Stichting Lezen een raad van toezichtmodel. De raad van toezicht is onafhankelijk en bestuurt op afstand. De uitvoering van de werkzaamheden is gedelegeerd aan directeur-bestuurder Gerlien van Dalen. Taken en bevoegdheden zijn formeel vastgelegd in een rvt- en een directiereglement. De directeur-bestuurder treedt op als bevoegd gezag. Zij is belast met het besturen van de stichting en het beheer van het vermogen daarvan, waaronder het beslissen over projectbijdragen. De directeur-bestuurder vertegenwoordigt de stichting en heeft de dagelijkse leiding over het bureau. Zij legt inhoudelijk verantwoording af aan de raad. Financiële verantwoording en monitoring gebeurt door middel van kwartaalrapportages aan de auditcommissie en bespreking van een *mid-term* review in de raad van toezicht.

De raad van toezicht is in het bijzonder verantwoordelijk voor het toezicht op het beleid van de directeur-bestuurder en op de algemene gang van zaken bij Stichting Lezen. De raad staat de directeur-bestuurder met advies terzijde. De samenstelling en werkzaamheden van de raad worden separaat toegelicht in het verslag van de raad van toezicht.

Governance Code Cultuur

Stichting Lezen onderschrijft de principes van de Governance Code Cultuur en heeft die verwerkt in haar reglementen. Integriteit binnen de hele organisatie is, zoals deze code voorschrijft, verankerd in onze werkwijze. Bij betalingen hanteert de Stichting een vierogenprincipe: er zijn twee medewerkers met verschillende taken en twee autorisaties nodig om een betaling te kunnen uitvoeren.

De functies en nevenfuncties van de leden van de raad van toezicht en de directeur-bestuurder staan in het jaarverslag en op de website van de stichting vermeld.

In 2022 had directeur-bestuurder Gerlien van Dalen de volgende nevenfuncties:

- bestuurslid Dr. P.A. Tiele Stichting
- vicevoorzitter en penningmeester van EURead.

Code Diversiteit & inclusie

In 2022 zijn we doorgegaan met de interne werkgroep CodeDi (in 2021 opgericht) en de kennisbijeenkomsten over dit thema. De werkgroep is in 2022 vier keer bij elkaar gekomen om input op te halen voor de visie en het plan van aanpak dat we maken bij de vier P's: Personeel, Publiek, Programma, Partners. De teambijeenkomst voor het hele team, verzorgd door Colourful People, heeft de organisatie bewuster gemaakt van het belang van representatie in onze programma's en projecten en het publiek dat we daarmee willen bereiken. Dit vertaalt zich bijvoorbeeld bij het organiseren van congressen in het bewuster vormgeven van een inclusief programma met sprekers die een afspiegeling vormen van de maatschappij. Toch is de praktijk weerbarstig en lopen we aan

tegen het gebrek aan diversiteit van ons netwerk van experts. Kortom, er is zeker progressie, maar onvermoeibare inzet op diversiteit, gelijkwaardigheid en inclusie blijft nodig.

Ook de Leesclub van Stichting Lezen draagt bij aan bewustwording en het belang van inclusiviteit. Ongeveer vier keer per jaar gaan de collega's die willen en kunnen met elkaar in gesprek over een boek waarin een thema centraal staat dat te maken heeft met de verschillende aspecten van identiteiten, zoals etniciteit, religie of gender. Dit levert nieuwe inzichten op, de collega's leren elkaar beter kennen en het leidt tot mooie, verdiepende gesprekken.

Dat er onder het personeel al veel draagvlak en bewustwording is voor inclusie, leidt ertoe dat we ook blik naar binnen kunnen richten om te kijken hoe we als team inclusiever kunnen worden, zodat elke collega zich vrij en veilig voelt om een ander standpunt in te nemen en om helemaal zichzelf te zijn. Onder leiding van Colourful People werken we met Deep Democracy, een gespreksmethode die erop is gericht om alle stemmen te horen, alle standpunten te onderzoeken en te wegen om zo tot een oplossing of besluit te komen waar iedereen zich achter kan scharen. In 2022 hebben we een eerste bijeenkomst gehad. In 2023 vervolgen we dit traject.

Als het gaat om partnerschappen werken we langs twee lijnen aan de Code Diversiteit & Inclusie: we wisselen ervaringen en kennis uit met collega-organisaties, bijvoorbeeld met De Schrijverscentrale of het Nederlands Letterenfonds, en we zoeken mogelijkheden om ons netwerk uit te breiden met nieuwe partners die onze kijk op leesbevordering kunnen verbreden.

Wij vinden het belangrijk dat iedereen onze online beschikbare informatie voor iedereen toegankelijk en bruikbaar is. Bij de vernieuwing van de corporate website Lezen.nl in 2021 was dit al een belangrijk aandachtspunt. De procedure voor het verkrijgen van een Toegankelijkheidsverklaring voor de nieuwe website is in gang gezet. Zodra deze is verstrekt, zullen we deze op de website plaatsen en zullen we verwijzen naar het register op www.digitoegankelijk.nl.

In 2022 hebben we invulling gegeven aan ons voornemen een vertrouwenspersoon voor Stichting Lezen aan te stellen. De externe vertrouwenspersoon, die tevens voor het Letterenfonds en De Schrijverscentrale werkt, is bereid gevonden deze functie ook voor Stichting Lezen te vervullen. Een eerste kennismakingsbijeenkomst met het voltallige personeel heeft inmiddels plaatsgevonden.

Fair practice code

Stichting Lezen onderschrijft ook de Fair Practice Code van harte. We zijn aangesloten bij het Pensioenfonds Zorg en Welzijn en volgen de loonschalen en periodieken van de CAO voor het Uitgeverijbedrijf en de CAO-Rijk. Iedereen die we inzetten voor expertmeetings, congressen of andere activiteiten ontvangt een passende honorering. Auteurs nodigen we uit via de Schrijverscentrale, die eerlijke en transparante afspraken hanteert over de tarieven voor schrijversoptredens.

Auteursrecht vinden we een belangrijk aspect van fair practice. Voor het gebruik van tekstfragmenten in publicaties dragen we een auteursrechtvergoeding af conform de bloemlezingrichtlijn die de Auteursbond, de GAU en de MEVW overeen zijn gekomen. Met tekstschrijvers en vormgevers maken we marktconforme afspraken over de hoogte van de vergoeding voor hun werkzaamheden. Zeer verheugend is het dat er in 2022 een oplossing is gekomen voor de auteursrechtenafdracht over uitleningen van (papieren) boeken binnen de Bibliotheek *op school*.

MVO

Stichting Lezen werkt aan een strategie voor milieu- en arbo-aspecten. Zo reizen medewerkers in principe met het OV. Door de coronacrisis zijn zaken als minder printen en meer digitaal werken in een stroomversnelling gekomen, en bij vervanging van kantoorinventaris kiezen wij voor duurzaam gefabriceerd meubilair. Ook bij de aanschaf van etenswaren en dranken staan duurzame oorsprong en -productie voorop.

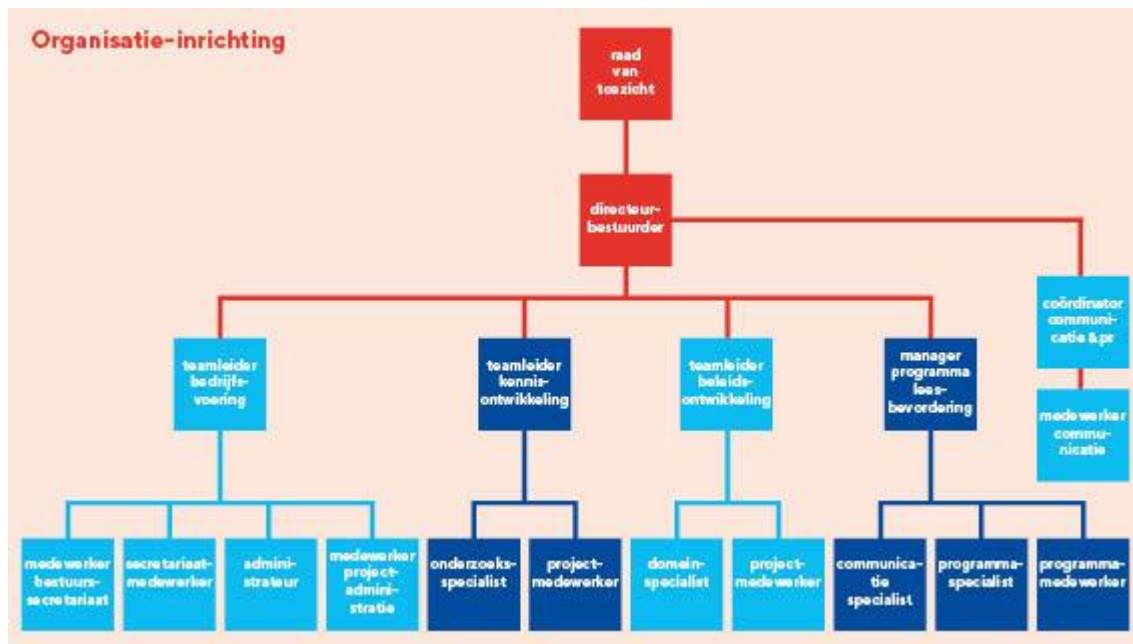
Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

KPMG heeft in 2021 als pro-bono-opdracht een privacy-volwassenheidsmeting voor Stichting Lezen uitgevoerd. Conclusie: Stichting Lezen is al goed bezig, maar kan op een aantal punten nog verbeteringen aanbrengen, o.a. in het privacy-bewustzijn bij de medewerkers. In 2023 zullen wij opvolging geven aan de aanbevelingen voor AVG-beleid uit het KPMG-verslag, waaronder het organiseren van een informatiebijeenkomst over privacybescherming en de AVG.

3.2 Personeel en organisatie

Het managementteam bestond gedurende het grootste deel van 2022 uit de directeur-bestuurder Gerlien van Dalen, Roos Wolters en Adriaan Langendonk. Roos Wolters is teamleider van de teams Kennis- en Beleidsontwikkeling en daarnaast voor 20 uur per week gedetacheerd bij Fers, de provinciale ondersteuningsorganisatie van de Friese bibliotheken. Adriaan Langendonk is manager Leesbevorderingsprogramma's (Kunst van Lezen). Per 1 oktober trad Mark van Kampen in dienst als teamleider Bedrijfsvoering. Hij maakt sindsdien ook deel uit van het managementteam.

Per 1 januari 2022 geldt onderstaande organisatie-inrichting:

Figuur 1: De organisatiestructuur van Stichting Lezen per 1-1-2022.

Externe ondersteuning

Stichting Lezen is aangesloten bij het Pensioenfonds Zorg en Welzijn en volgt de geldende loonschalen en periodieken van de CAO voor het Uitgeverijbedrijf en de cao-Rijk voor het mt. In 2023 zal worden toegewerkt naar aansluiting van de hele organisatie bij één CAO.

Ook in 2022 is gebruik gemaakt van een digitaal uren- en verlofregistratiesysteem, vooral om de werkzaamheden voor de diverse extern gefinancierde projecten binnen Stichting Lezen en Kunst van Lezen inzichtelijk te maken.

Voor verzuimregistratie maken we gebruik van de diensten van Zorg van de Zaak Network.

Voor specialistische organisatorische werkzaamheden werkt de stichting met externe adviseurs en consultants. Zo is in 2022 opnieuw gebruikgemaakt van de diensten van HR-adviseur J. Bast (WCY / HR Advies & Coaching) en van bedrijfseconomisch adviesbureau voor non-profitorganisaties Jac's den Boer & Vink. Daarnaast wordt incidenteel gebruik gemaakt van juridisch, strategisch en redactioneel advies. Sinds 2013 maakt Stichting Lezen gebruik van de Cloudservices van RAM Infotechnology BV. RAM biedt dienstverlening op het gebied van hosting van applicaties, beheer van online werkplekken op kantoor en thuis, helpdesk ondersteuning en beveiligde dataopslag en – verwerking en verhuur van hardware voor kantoor.

Arbeidsomstandigheden en ziekteverzuim

Gedurende de coronacrisis werkten de medewerkers van Stichting Lezen bijna helemaal vanuit huis. Sinds het voorjaar 2022 wordt er weer meer op kantoor gewerkt. We volgden de RIVM-richtlijnen nauwgezet. De medewerkers ontvingen het door het Nibud geadviseerde bedrag per werkdag als vergoeding voor het thuiswerken.

Collega's ervoeren het vele thuiswerken tijdens de lockdowns als mentaal zwaar en er lagen fysieke en mentale klachten op de loer. Om dit goed te begeleiden hebben we in 2022 waar en indien nodig voorzien in aanvullende maatregelen, zoals flexibele omgang met werktijden en pauzes, ruim agendabeheer, coaching en regelmatige individuele gesprekken met de medewerkers. Medewerkers

kregen een laptop, bureaustoel en andere materialen van Stichting Lezen in bruikleen om de thuiswerkplek zo optimaal mogelijk in te richten. In 2022 is de kantoorinrichting aangepast met het oog op hybride werken en vergaderen. De wens is om een goede balans te blijven zoeken tussen het thuis en op kantoor werken.

Het ziekteverzuimpercentage bedroeg in 2022 9,2% (in 2021 2,2%). Het verzuim werd beïnvloed door veel uitval door corona, met name in het laatste kwartaal. Ook hadden we twee langdurig zieken. We verwachten dat deze medewerkers in 2023 weer volledig aan de slag kunnen.

Formatie

De formatie van Stichting Lezen was in 2022 gemiddeld 19,5 fte (in 2021 19,6 fte), waarvan 3,4 fte met een tijdelijk contract (in 2021 4,6 fte). De medewerkers zijn voornamelijk inhoudelijk specialisten in taal- en leesbevordering, onderwijs, onderzoek en communicatie. De verdeling van de personeelslasten tussen Kunst van Lezen en Stichting Lezen is 40/60.

Per 1 maart trad Caroline Heijer in dienst als domeinspecialist vmbo, praktijkonderwijs en mbo en programmaspecialist de Bibliotheek *op school* vo. Per 1 oktober trad Mark van Kampen in dienst als hoofd bedrijfsvoering en managementteamlid. Twee medewerkers hadden in 2022 zwangerschapsverlof.

Medewerkers in dienst

Eind 2022 waren er 25 medewerkers in dienst (19,5 fte):

- Gerlien van Dalen, directeur-bestuurder
- Milly Alexander, medewerker projectadministratie
- Niels Bakker, onderzoeksspecialist
- Daan Beeke, domeinspecialist voortgezet onderwijs (havo/vwo)
- Tike de Boer, medewerker bestuurssecretariaat
- Marijke Bos, domeinspecialist voor- en vroegschoolse periode
- Inger Bos, communicatiespecialist t.b.v. programma's leesbevordering
- Anne Borgdorff, medewerker secretariaat
- Liselotte Dessauvagie, programmaspecialist de Bibliotheek *op school* pabo
- Bart Droogers, programmaspecialist de Bibliotheek *op school* po
- Jette van den Eijnden, onderzoeksspecialist
- Mustapha Esadik, domeinspecialist voortgezet onderwijs
- Gijs van der Hammen, medewerker online communicatie
- Caroline Heijer, domein- en programmaspecialist vmbo, praktijkonderwijs en mbo
- Julienne van den Heuvel, programmaspecialist BoekStart
- Najat Kaddour, medewerker secretariaat
- Mark van Kampen, hoofd bedrijfsvoering
- Agnes van Montfoort, domeinspecialist basisonderwijs
- Renske Nugter, medewerker communicatie
- Marloes Robijn, medewerker onderzoek
- Marieke Smeijsters, medewerker projectontwikkeling en innovatie
- Karin Verburg, administrateur
- Alix Wassing, medewerker kennis- en beleidsontwikkeling
- Roos Wolters, teamleider kennis- en beleidsontwikkeling

- Desirée van der Zander, coördinator communicatie en pr

Adriaan Langendonk, de manager leesbevorderingsprogramma's, is in dienst bij KB/Nationale Bibliotheek, maar werkt voornamelijk vanuit Stichting Lezen voor het programma Kunst van Lezen. De programmamanager wordt grotendeels betaald uit het programmabudget Kunst van Lezen als onderdeel van Tel mee met Taal, dat verantwoord wordt in de jaarrekening van Stichting Lezen.

B. Verslag Raad van toezicht

De raad van toezicht bestaat uit ten minste drie en ten hoogste zeven leden. Met inachtneming van de Code Governance Cultuur en de Code Diversiteit & Inclusie wordt gestreefd naar een evenwichtige samenstelling (man-vrouwverhouding, culturele achtergrond en leeftijdsopbouw). Leden moeten onafhankelijk en kritisch kunnen opereren en een relevant netwerk en/of specifieke deskundigheid hebben op de volgende terreinen:

- (lokale) politiek/bestuur
- leesbevordering/literatuureducatie
- boekenvak/bibliotheekbranche
- (nieuwe) media
- juridische zaken
- personeelszaken
- onderwijs
- financiën/risicobeheersing/rapportage
- ondernemerschap/commercie/sponsoring en fondsenwerving
- werkgeverschap/management
- onderzoek

Op elk van deze gebieden is minimaal één lid deskundig. In de praktijk is er sprake van overlap.

In 2022 vonden geen wijzigingen plaats in de samenstelling van de raad van toezicht. Per 1 maart is mevrouw Kreuger voor een 2e periode benoemd.

De heer B.J. Verkoren en de heer E. Van Nispen tot Sevenaer vormen samen de auditcommissie. Deze doet voorwerk voor het beoordelen van de financiële verslaglegging en van de projecten en risico's op het gebied van financiën, vastgoed, ICT en informatievoorziening, interne beheersing en compliance.

Overzicht leden raad van toezicht eind 2022

	Datum aanstelling	Datum (beoogde) herbenoeming	Geplande datum aftreden
Mevrouw M.W.L. van Vroonhoven (voorzitter)	9 oktober 2020	9 oktober 2024	
De heer B.J. Verkoren (voorzitter auditcommissie)	20 juni 2015	20 juni 2019	20 juni 2023
De heer M.W.B. Asscher	1 juli 2020	1 juli 2024	
De heer G.J. Dorleijn	1 februari 2015	1 februari 2019	1 februari 2023
Mevrouw S. Kreuger	1 maart 2018	1 maart 2022	1 maart 2026

Mevrouw H.B.G.W.J. Mulder	1 februari 2015	1 februari 2019	1 februari 2023
De heer E. Van Nispen tot Sevenaer	1 januari 2019	1 januari 2023	

Vergaderingen

De raad van toezicht kwam in 2022 vier keer in reguliere vergaderingen bijeen. De meeste leden waren hierbij aanwezig. Alle voor de continuïteit van het werk van Stichting Lezen belangrijke ontwikkelingen en stukken zijn in deze vergaderingen besproken. Belangrijke onderwerpen tijdens de raadsvergaderingen waren onder andere:

- landelijke beleidsontwikkelingen
- cultural governance
- ontwikkelingen rond leesbevordering en leesbeleid
- organisatieontwikkelingen
- financiële zaken
- personele zaken, waaronder de werving van een teamleider bedrijfsvoering
- zelfevaluatie.

Aan het eind van het eerste halfjaar boog de raad zich over de prognoses voor het komende halfjaar in relatie tot de begroting. De begroting 2023 werd voorbereidend besproken in de auditcommissie en door de raad van toezicht vastgesteld in november 2022. Risico's die zijn besproken zijn onder andere de uitdaging om de 12,89 miljoen masterplanmiddelen op een goede manier in te zetten en de monitoring daarvan door de raad van toezicht, en het instellen van een vertrouwenspersoon. De Raad van Toezicht besprak in 2022 zijn functioneren (zelfevaluatie) eenmaal buiten aanwezigheid van de directeur-bestuurder. De uitkomsten van de evaluatie en de daaruit voortkomende afspraken zijn vastgelegd. Belangrijkste aandachtspunten zijn: de samenstelling van de raad en het streven naar een bredere samenstelling, met ook mensen die met/voor doelgroepen werken die we nu onvoldoende bereiken. Daarnaast is diversifiëring van de Raad een belangrijk aandachtspunt. Bij de werving van nieuwe RvTleden wordt daartoe onder andere gebruik gemaakt van de diensten van Colourful People.

Tijdens de jaarlijkse beleidsmiddag sprak de raad in aanwezigheid van het managementteam, enkele medewerkers en twee externe sprekers over het onderwerp toetsing en hoe toetsen kunnen worden afgestemd op nieuwe inzichten binnen het leesonderwijs. Daarnaast vond op diverse punten bilateraal overleg plaats.

Relevante (neven)functies leden raad van toezicht

Mevrouw M.W.L. (Merel) van Vroonhoven MBA, voorzitter:

- Leraar (zij-instromer)
- Columnist (de Volkskrant)
- Voorzitter raad van toezicht Radboud Universiteit
- Vice-voorzitter raad van toezicht Kunstmuseum
- Lid raad van toezicht Het Nationale Theater

De heer G.J. Dorleijn

- Voorzitter bestuur Geert van Oorschootstichting

De heer dr. mr. M.W.B. Asscher

- Schrijver en vertaler
- Bestuurslid Stichting Praemium Erasmianum
- Voorzitter Stichting Frans Kellendonk Fonds
- Bestuurslid Stichting Leerstoel Nederlands Klassiek Verbond

Mevrouw H.B.G.W.J. Mulder

- Senior beleidsadviseur van het Samenwerkingsverband voortgezet onderwijs Amsterdam-Diemen
- Lid hoofdbestuur van de KNGU, de Koninklijke Nederlandse Gymnastiek Unie
- Lid raad van advies faculteit Humanities van de Universiteit van Amsterdam

De heer E. Van Nispen tot Sevenaer

- Directeur Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid
- Bestuurslid Netwerk Digitaal Erfgoed
- Bestuurslid Prins Claus Fonds
- Lid raad van toezicht Muiderslot
- Lid OnderwijsAdviesRaad MIC Hogeschool van Amsterdam
- Bestuur Ridderschap van Gelderland
- Lid raad van advies Universiteit van Amsterdam faculteit Geesteswetenschappen
- Lid jury Johannes van Dam prijs
- Lid raad van toezicht Stichting De Oostkerk
- Voorzitter werkgroep Cultuur en Media NL AIC
- Lid raad van advies BCI
- Bestuurslid MediaPerspectives
- Lid Jubileumcomité Kinderboekenmuseum
- Voorzitter Stuurgroep Netwerk Mediawijsheid
- Bestuurslid ECP
- Lid raad van toezicht en Audit Committee VSB Fonds
- Lid raad van advies Mauritshuis
- Lid raad van toezicht Stichting Nederlandse Datakluis
- Ambassadeur/voorzitter Maatschappelijke Coalitie Over Informatie Gesproken
- Lid Directieraad Podiumkunsten

De heer B.J. Verkoren

- Lid van de directie JumboDiset BV en Koninklijke Jumbo BV
- Lid raad van toezicht van Stichting Frontaal te Amsterdam
- Penningmeester Stichting Boost Producties te Amsterdam
- Secretaris Stichting IDRF (Infectious Disease Research Foundation)

Mevrouw S. Kreuger

- Journalist
- Radio-producer en presentator

- Documentairemaker
- Docent Hogeschool Rotterdam - RAC

WNT-verantwoording

Ultimo 2022 is Gerlien van Dalen de directeur-bestuurder van Stichting Lezen. De voorzitter van de raad van toezicht voert samen met een raadslid jaarlijks een functioneringsgesprek met haar. De beloning van de directie blijft ruim beneden de WNT-norm.

Er geldt een vacatieregeling voor de raad van toezicht; niet alle leden maken hier gebruik van. Een overzicht van de WNT-verantwoording van directeur-bestuurder en raad van toezicht is opgenomen in de jaarrekening 2022.

Reflecties Raad van Toezicht

De raad van toezicht heeft waardering voor wat er is bereikt en voor de inzet van het bureau in 2022. Hij constateert dat de formele en informele interactie goed verloopt. De financiële risico's zijn goed in kaart en er is sprake van een efficiënte en effectieve organisatiestructuur. De raad heeft kennisgenomen van het bestuursverslag en constateert dat er een indrukwekkend aantal activiteiten op veel verschillende gebieden is uitgevoerd. De stichting is ondernemend en stelt zich actief op in projecten en samenwerkingen, zowel nationaal als internationaal. De beleidsvoornemens 2021-2024 en de invulling van het programma Kunst van Lezen binnen Tel mee met Taal, kregen in 2022 goed vorm, ondanks de nasleep van de coronacrisis.

De Raad van toezicht onderkent het belang van aansluiting van leesbevordering bij het onderwijs, en onderschrijft de koers richting onderwijs die de stichting de afgelopen jaren heeft ingezet: als kennis- en expertisecentrum kennis toegankelijk maken voor het onderwijs en het tonen van best practices. De in 2022 gelanceerde website lezeninhetppo.nl is daarvan een goed voorbeeld, en de Raad juicht toe dat ook voor de kinderopvang en het voortgezet onderwijs doelgroepwebsites in deze lijn worden ontwikkeld. Ook bij de belangrijke ontwikkelingen rond curriculumvernieuwing is de stichting desgevraagd goed betrokken als adviseur.

De raad van toezicht heeft bewondering en waardering voor de flexibiliteit, creativiteit en inzet die het team van Stichting Lezen dit jaar heeft laten zien en voor het feit dat alle prestatie-indicatoren ruimschoots zijn gehaald. Met haar grote landelijke leesbevorderingscampagnes en projecten bereikt Stichting Lezen een nog steeds groeiende en in toenemende mate diverse doelgroep van kinderen en jongeren en hun begeleiders. De structurele leesbevorderingsaanpak binnen Kunst van Lezen toont goede resultaten. De 12,89 miljoen euro impulsmiddelen die de stichting eind 2022 ontving uit het Masterplan Basisvaardigheden voor uitbreiding van Boekstart in de kinderopvang en de Bibliotheek *op school* versterkt niet alleen de structurele aanpak van de programma's, maar getuigt ook van de waardering en het vertrouwen dat het ministerie van ocw in de stichting heeft. Dat geldt ook voor het project gemeentelijke gezinsaanpak geletterdheid, waarvoor de stichting penvoerder is. In de gezinsaanpak krijgt leesbevordering op bredere terreinen vorm en worden meer gezinnen bereikt via onder andere consultatiebureaus.

De raad waardeert het dat de stichting een leidende rol neemt als voorzitter van de Leescoalitie en als aanjager van het Leesoffensief, bovenop het toch al grote en gevarieerde pakket aan taken en verantwoordelijkheden binnen de BIS en als trekker van Kunst van Lezen. Het is goed dat de organisatie in 2022 versterkt is met het aantrekken van een teamleider Bedrijfsvoering en dat de interne processen zijn ingericht op het behandelen van meer aanvragen in het kader van het Masterplan BoekStart en de Bibliotheek *op school*.

De raad van toezicht heeft er verder grote waardering voor dat de stichting er naast haar vele kernactiviteiten in slaagt een fors bedrag aan incidentele middelen en sponsoring voor tijdelijke of aanvullende activiteiten te verwerven. Dit ondanks het feit dat de capaciteit voor fondsenwerving beperkt is en fondsenwerving van een relatief klein bureau grote investeringen vraagt in tijd en relatieonderhoud. Incidentele middelen volstaan niet voor duurzame inzet op leesbevordering, kerntaken moeten vanuit de BIS-subsidie gerealiseerd kunnen worden.

De raad is positief over het feit dat er ook in 2022 verdere invulling is gegeven aan het in 2020 verworven legaat (Tante Anne Fonds). Dit wordt, conform de wens van de erflater, besteed aan projecten die beginnende lezers de magie van het verhaal en het lezen laten ontdekken.

De raad van toezicht hecht eraan op deze plaats de directeur-bestuurder en alle medewerkers van de Stichting Lezen van harte te bedanken voor hun niet aflatende, professionele en energieke inzet voor de missie van Stichting Lezen, die onverkort van cruciaal maatschappelijk belang is.

De directeur-bestuurder en de raad van toezicht hebben de jaarrekening vastgesteld en goedgekeurd in de Raad van Toezicht vergadering van 17 maart 2023.

Amsterdam,

Gerlien van Dalen
directeur-bestuurder

Merel van Vroonhoven
voorzitter

Bernard Jan Verkoren
voorzitter auditcommissie

Gillis Dorleijn
algemeen lid

Shay Kreuger
algemeen lid

Hetty Mulder
algemeen lid

Eppo van Nispen tot Sevenaer
lid auditcommissie

Maarten Asscher
algemeen lid

C. Balans (na verwerking resultaat)

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
	€	€
ACTIVA		
Vaste activa		
1. - Materiële vaste activa	<u>43.069</u>	<u>16.931</u>
Totale vaste activa	<u>43.069</u>	<u>16.931</u>
Vlottende activa		
2. - Vorderingen	370.762	318.334
3. - Liquide middelen	<u>15.983.218</u>	<u>3.094.298</u>
Totaal vlottende activa	<u>16.353.980</u>	<u>3.412.632</u>
Totaal activa	<u>16.397.049</u>	<u>3.429.563</u>
PASSIVA		
Eigen vermogen		
4. - Algemene reserve	308.506	308.506
5. - Bestemmingsreserve subsidie OCW BIS 2021-2024	396.085	192.310
6. - Bestemmingsreserve Fonds Leesbevordering	59.440	59.440
7. - Bestemmingsfonds Tante Anne fonds	572.898	627.887
8. - Bestemmingsfonds Vriendenloterij	133.334	217.670
9. - Bestemmingsreserve Leescoalitie	<u>242.684</u>	<u>162.449</u>
Totaal eigen vermogen	<u>1.712.947</u>	<u>1.568.262</u>
Kortlopende schulden		
10. - Projecten nog te betalen	227.080	374.077
11. - Projecten nog te betalen Kunst van Lezen	282.987	278.461
12. - Vooruit ontvangen subsidie Kunst van Lezen TmmT	509.534	606.011
13. - Vooruit ontvangen subsidie Kunst van Lezen GGG	118.039	134.211
14. - Vooruit ontvangen subsidie Kunst van Lezen MBV	12.875.203	-
15. - Overige schulden en overlopende passiva	<u>671.259</u>	<u>468.541</u>
Totaal kortlopende schulden	<u>14.684.102</u>	<u>1.861.301</u>
Totaal passiva	<u>16.397.049</u>	<u>3.429.563</u>

D. Staat van baten en lasten

	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021	Begroting 2021
	€	€	€	€
BATEN				
<i>Opbrengsten</i>				
16. Eigen inkomsten	445.122	288.950	336.515	280.200
17. Inkomsten Kunst van Lezen TmmT	20.069	-	22.550	-
<i>Totaal opbrengsten</i>	<u>465.191</u>	<u>288.950</u>	<u>359.065</u>	<u>280.200</u>
<i>Subsidie BIS</i>				
Structurele subsidie OCW BIS 147783/25096854	2.212.461	2.133.286	2.133.286	2.090.138
<i>Overige niet-structurele subsidies</i>				
Subsidie Min OCW Kunst van Lezen (TmmT) B26345733 Z176048 VP560084265	3.440.471	3.350.000	2.749.995	3.350.000
Subsidie Min OCW Kunst van Lezen (TmmT) restant 2020/B28195675 Z129498 VP560065008	-	-	471.256	477.262
Subsidie Min OCW Leescoalitie en Leesoffensief B25734500 Z165078 VP56/75930	34.374	-	47.896	83.500
Subsidie Min OCW Gemeentelijks gezinsaanpak geletterdheid (GGG) Z158658 VP560072585	216.132	478.200	247.309	293.133
Subsidie Min OCW Masterplan Boekstart en dBos PO en VMBO 34798461	14.797	-	-	-
<i>Totaal overige niet-structurele subsidies</i>	<u>3.705.774</u>	<u>3.828.200</u>	<u>3.516.456</u>	<u>4.203.895</u>
Totaal baten	<u>6.383.426</u>	<u>6.250.436</u>	<u>6.008.807</u>	<u>6.574.233</u>

	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021	Begroting 2021
	€	€	€	€
LASTEN				
<i>A. Beheerlasten</i>				
18. Beheerlasten personeel SL	330.784	388.455	325.775	370.000
20. Beheerlasten materieel SL	214.120	226.745	202.336	213.000
21. Beheerlasten personeel KvL	857.418	890.000	773.918	856.000
21. Beheerlasten materieel KvL	162.804	119.000	125.728	109.500
Totaal beheerlasten	<u>1.565.126</u>	<u>1.624.200</u>	<u>1.427.757</u>	<u>1.548.500</u>
<i>B. Activiteitenlasten personeel</i>				
19. Personeelslasten activiteiten	601.803	588.000	612.361	464.579
22. Personeelslasten KvL - GGG	162.241	441.867	245.587	256.800
23. Personeelslasten KvL - MBV	6.316	-	-	-
24. Personeelslasten Leescoalitie	105.543	116.886	81.531	53.122
25. Personeelslasten Lezeninhetpo.nl	46.736	-	72.411	-
Personeelslasten Tante Anne fonds	4.719	-	-	-
Totaal activiteitenlasten personeel	<u>927.358</u>	<u>1.146.753</u>	<u>1.011.890</u>	<u>774.501</u>
<i>C. Activiteitenlasten materieel</i>				
Projectbijdragen aan derden	542.265	1.116.100	423.532	1.305.137
Projectlasten eigen projecten materieel	682.668	-	525.957	-
21. Activiteitenlasten materieel KvL - TmmT	2.440.318	2.341.000	2.344.156	2.861.762
22. Activiteitenlasten materieel KvL - GGG	53.891	36.333	1.722	36.333
23. Activiteitenlasten materieel KvL - MBV	8.481	-	-	-
24. Materiële lasten Leescoalitie	119.212	252.064	131.733	211.084
25. Materiële lasten Lezeninhetpo.nl	18.593	-	28.200	-
Materiële lasten Tante Anne fonds	50.270	63.000	4.762	-
Totaal activiteitenlasten materieel	<u>3.915.698</u>	<u>3.808.497</u>	<u>3.460.062</u>	<u>4.414.316</u>
<i>Vervallen bijdrageverplichtingen</i>	<u>-169.441</u>	<u>-</u>	<u>-11.667</u>	<u>-</u>
Totaal activiteitenlasten materieel	<u>3.746.257</u>	<u>3.808.497</u>	<u>3.448.395</u>	<u>4.414.316</u>
Totaal lasten	<u>6.238.741</u>	<u>6.579.450</u>	<u>5.888.042</u>	<u>6.737.317</u>

	<u>Realisatie 2022</u>	<u>Begroting 2022</u>	<u>Realisatie 2021</u>	<u>Begroting 2021</u>
	€	€	€	€
Exploitatieresultaat boekjaar	<u>144.685</u>	<u>-329.014</u>	<u>120.765</u>	<u>-163.084</u>
Verdeling exploitatieresultaat				
- Algemene reserve	-	-35.936	-	-
- Bestemmingsreserve OCW BIS 2021-2024	203.775	-18.421	192.310	-
- Bestemmingsreserve OCW BIS 2017-2020	-	-	-44.801	-
- Bestemmingsfonds Fonds Leesbevordering	-	-59.440	-	-25.000
- Bestemmingsfonds Tante Anne fonds	-54.989	-63.000	-4.762	-63.000
- Bestemmingsfonds Vriendenloterij	-84.336	-84.336	-48.998	-66.667
- Bestemmingsreserve Leescoalitie	80.235	-67.881	27.016	-8.417
Totaal	<u>144.685</u>	<u>-329.014</u>	<u>120.765</u>	<u>-163.084</u>

E. Algemene toelichting

Toelichting algemeen

Voor een beschrijving van de belangrijkste activiteiten van de stichting wordt verwezen naar het bestuursverslag.

De jaarrekening is opgesteld conform de standaarden zoals opgenomen in Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 640 'Organisaties zonder winststreven' *alsmede in overeenstemming met het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen 2021-2024*, de relevante bepalingen zoals opgenomen in diverse verlengingsbeschikkingen van het Ministerie van OCW en de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen in de publieke en de semipublieke sector.

Gezien de specifieke behandeling en verwerkingwijze van projectbijdragen door Stichting Lezen verstrekt het opnemen van een kasstroomoverzicht geen aanvullend inzicht. Derhalve is geen kasstroomoverzicht in de jaarrekening opgenomen.

Grondslagen van waardering

Oordelen en schattingen

Bij de toepassing van de grondslagen en de regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de directie van de stichting zich diverse oordelen en schattingen. De belangrijkste oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen zijn, voor zover van toepassing, opgenomen in de relevante paragrafen. Werkelijke uitkomsten kunnen afwijken van gemaakte schattingen.

Stelselwijzigingen

In het boekjaar 2022 hebben zich geen stelselwijzigingen voorgedaan.

Functionele valuta

De posten in de jaarrekening worden gewaardeerd met inachtneming van de valuta van de economische omgeving waar de bedrijfsactiviteiten plaatsvinden (de functionele valuta). De jaarrekening is opgesteld in euro's. Dit is zowel de functionele als de presentatievaluta van Stichting Lezen.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs verminderd met een lineaire afschrijving gebaseerd op de verwachte economische levensduur. Investerings lager dan € 1.000 worden niet afgeschreven.

De afschrijvingen geschieden tijdsevenredig op basis van de verwachte economische levensduur. Op aanschaffingen in het verslagjaar wordt naar tijdsgelang afgeschreven.

Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarden, voor zover nodig rekening houdend met mogelijke oninbaarheid.

Financiële instrumenten

Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten, zoals vorderingen en schulden, als financiële derivaten verstaan. Voor de grondslagen van primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balanspost. Stichting Lezen beschikt alleen over primaire financiële instrumenten.

Overige activa en passiva

Alle posten in de balans worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld.

Grondslagen van resultaatbepaling

Het resultaat is het saldo van baten en lasten als gevolg van de toekenning van projectgelden, van de bureauvoering van de stichting en de baten en lasten voortvloeiende uit de door haarzelf uitgevoerde projecten. De baten uit nalatenschappen worden in het jaar verantwoord waarin een redelijke mate van zekerheid bestaat over de omvang ervan.

De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen van waardering en toegerekend aan het verslagjaar en de activiteiten waarop zij betrekking hebben. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn. Projecten van derden en eigen projecten worden verantwoord in het jaar van toekenning. Resultaten op projecten worden verantwoord in het jaar van afrekening.

Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

Afschrijvingen

De afschrijvingen geschieden tijdsevenredig op basis van de verwachte economische levensduur. Op aanschaffingen in het verslagjaar wordt naar tijdsgelang afgeschreven.

F. Toelichting op de balans

	<u>Computers</u>	<u>Inventaris</u>	<u>Totaal</u>
1. <u>Materiële vaste activa</u>			
Boekwaarden per 1 januari 2022	7.247	9.684	16.931
Mutaties:			
- investeringen	4.926	34.645	39.571
- desinvesteringen	-	-	-
- afschrijvingen	-3.457	-9.976	-13.433
- afschrijvingen desinvesteringen	-	-	-
Boekwaarden per 31 december 2022	<u>8.716</u>	<u>34.353</u>	<u>43.069</u>

Bij de computers wordt elk jaar 33,3% van de aanschafwaarde afgeschreven; bij de inventaris wordt elk jaar 20% van de aanschafwaarde afgeschreven.

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
	€	€
2. <u>Vorderingen</u>		
Debiteuren	69.703	99.910
Vooruitbetaalde kosten	120.423	113.421
Nog te ontvangen bijdragen De Versterking	96.391	25.375
Nog te ontvangen bijdrage Fonds 21	6.250	30.000
Nog te ontvangen bijdrage Taalunie	1.250	0
Nog te ontvangen bijdrage Nederlands Letterenfonds	0	5.341
Depotbedrag PostNL	1.000	1.000
Overige vorderingen	<u>75.745</u>	<u>43.287</u>
Totaal vorderingen	<u>370.762</u>	<u>318.334</u>
3. <u>Liquide middelen</u>		
ABN AMRO Bestuurrekening	13.447.870 *	1.031.488
ABN AMRO Loyaaldeposito	724.314	724.314
ABN AMRO Ondernemersdeposito	500.000	500.000
ABN AMRO Ondernemerstopdeposito	500.000	500.000
ING Bank	163.241	202.992
ABN AMRO Ondernemersrekening	634.492	127.545
ABN AMRO Bestuurrekening t.b.v. tijdschrift Lezen	13.277	7.935
Kas	<u>24</u>	<u>24</u>
Totaal liquide middelen	<u>15.983.218</u>	<u>3.094.298</u>

* Begin december 2022 is de subsidie Masterplan Boekstart de bibliotheek op school PO en VMBO ad € 12.890.000 ontvangen.

De banksaldi zijn direct opeisbaar.

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
	€	€
<u>Eigen vermogen</u>		
4. - Algemene reserve		
Stand per 1 januari	308.506	308.506
Bestemming saldo boekjaar	<u>-</u>	<u>-</u>
Stand per 31 december	<u>308.506</u>	<u>308.506</u>

In 2022 heeft Stichting Lezen een risico-analyse gemaakt inclusief een vertaalslag naar de omvang van de algemene reserve. Deze vertaalslag zal in 2023 verder worden uitgewerkt.

5. - Bestemmingsreserve subsidie OCW BIS 2021-2024		
Stand per 1 januari	192.310	-
Bestemming saldo boekjaar	<u>203.775</u>	<u>192.310</u>
Stand per 31 december	<u>396.085</u>	<u>192.310</u>

6. - Bestemmingsreserve Fonds Leesbevordering		
Stand per 1 januari	59.440	59.440
Bestemming saldo boekjaar	<u>-</u>	<u>-</u>
Stand per 31 december	<u>59.440</u>	<u>59.440</u>

Het Fonds Leesbevordering is gevormd vanuit jaarlijkse bijdragen van de in de Adviesraad (tot 1994 in het bestuur) van de Stichting Lezen vertegenwoordigde organisaties (oprichters en partnerinstellingen) en uit incidentele donaties van derden. Het Fonds Leesbevordering is bestemd om leesbevorderingsactiviteiten te financieren. Er zijn ten aanzien van het Fonds Leesbevordering geen specifieke bestedingsdoeleinden vastgelegd. Naar verwachting zal dit saldo in 2022-2024 besteed worden aan het ontwikkelen van doelgroep websites in het kader van het Leesoffensief.

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
	€	€
7. - Bestemmingsfonds Tante Anne Fonds		
Stand per 1 januari	627.887	632.649
Bestemming saldo boekjaar	<u>-54.989</u>	<u>-4.762</u>
Stand per 31 december	<u><u>572.898</u></u>	<u><u>627.887</u></u>

Uit het nalatenschap van mevrouw Elema heeft Stichting Lezen een legaat van € 632.649 ontvangen. Conform het verzoek van mevrouw Elema wordt hiermee invulling gegeven aan haar wens om kinderen de magie van het lezen te laten ontdekken. De middelen worden vanaf 2021 ingezet om beginnende lezers kennis te laten maken met auteurs. Er zijn afspraken gemaakt met drie leesbevorderingsorganisaties om activiteiten uit te voeren passend bij de bestemming van het legaat.

8. - Bestemmingsfonds Vriendenloterij		
Stand per 1 januari	217.670	266.668
Bestemming saldo boekjaar (bijlage 4)	<u>-84.336</u>	<u>-48.998</u>
Stand per 31 december	<u><u>133.334</u></u>	<u><u>217.670</u></u>

In 2019 ontving Stichting Lezen een gift van de Vriendenloterij ad. € 400.000 ten behoeve van drie Leescoalitiecampagnes in de periode 2019-2024. Vanwege de bestedingsbeperking van deze gift is voor het nog niet bestede deel een bestemmingsfonds gevormd. Zie bijlage 4 voor de specificatie.

9. - Bestemmingsreserve Leescoalitie		
Stand per 1 januari	162.449	135.433
Overheveling restant subsidie OCW BIS 2017-2020 (5)	-	44.801
Bestemming saldo boekjaar (zie bijlage 4)	<u>80.235</u>	<u>-17.785</u>
Stand per 31 december	<u><u>242.684</u></u>	<u><u>162.449</u></u>

De Leescoalitie is een samenwerkingsverband met Stichting CPNB, Koninklijke Bibliotheek (KB), Stichting Lezen & Schrijven, Het Nederlands Letterenfonds, Literatuurmuseum/ Kinderboekenmuseum en Vereniging van Openbare Bibliotheken (VOB). Stichting Lezen is voorzitter en penvoerder van de Leescoalitie. In 2022 traden de Taalunie, Stichting de Schoolschrijver en de Schrijverscentrale toe. Deze reserve kan worden ingezet voor Leescoalitie activiteiten. Zie bijlage 4 voor de specificatie.

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
	€	€
10. <u>Projecten nog te betalen</u>		
Toekenningen 2020 afrekeningen	6.656	24.831
Toekenningen 2021 afrekeningen	20.675	218.652
Toekenningen 2022 afrekeningen	120.144	-
Nog te besteden financiële bijdragen	-	89.242
Overige nog te betalen projectkosten	<u>79.605</u>	<u>41.352</u>
Totaal projecten nog te betalen	<u><u>227.080</u></u>	<u><u>374.077</u></u>

Bij de aan derden toegekende projectgelden wordt 75% van het toegekende bedrag bevoorschot. Na afrekening van het project wordt de resterende 25% overgemaakt (mits de toegekende middelen volledig benut en verantwoord zijn).

11. Projecten nog te betalen Kunst van Lezen

Toekenningen voorgaande jaren afrekeningen	2.482	50.897
Toekenningen huidige boekjaar	6.143	56.057
Overige projectkosten	<u>274.362</u>	<u>171.507</u>
Totaal projecten nog te betalen Kunst van Lezen	<u><u>282.987</u></u>	<u><u>278.461</u></u>

Bij de aan derden toegekende projectgelden Kunst van Lezen wordt 100% van het toegekende bedrag bevoorschot. Bij afrekening van het project worden de eventueel niet volledige benutte toegekende middelen teruggevorderd.

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
	€	€
12. <u>Vooruit ontvangen subsidie Kunst van Lezen TmmT</u>		
Stand 1 januari	606.011	477.262
Realisatie boekjaar 2020	-6.006	-471.256
Saldo Kunst van Lezen huidig boekjaar (zie bijlage 1)	<u>-90.471</u>	<u>600.005</u>
Stand 31 december	<u><u>509.534</u></u>	<u><u>606.011</u></u>

Vanwege Corona is een aantal activiteiten in 2020 niet of met vertraging uitgevoerd. OCW is akkoord gegaan om het zo ontstane overschot ad € 477.262 in 2021 te besteden. Van dit overschot 2020 is in 2021 € 471.256 besteed. Het restant ad € 6.006 is in 2022 terugbetaald aan OCW.

Voor 2021-2024 heeft het ministerie van OCW een subsidie verleend van in totaal € 13.400.000, derhalve € 3.350.000 per jaar (verplichtingnummer: 560084265). In 2022 en 2021 is hiervan in totaal € 6.190.466 besteed, het restantbedrag ad € 509.534 is beschikbaar voor de resterende periode.

13. Vooruit ontvangen subsidie Kunst van Lezen GGAP

Stand 1 januari	134.211	181.560
Ontvangen termijnen OCW	199.960	199.960
Besteed in boekjaar (zie bijlage 2)	<u>-216.132</u>	<u>-247.309</u>
Stand 31 december	<u><u>118.039</u></u>	<u><u>134.211</u></u>

Aanvullend op de projectsubsidie van Kunst van Lezen heeft Stichting Lezen binnen Tel mee met Taal 2 een projectsubsidie ontvangen van het ministerie van OCW voor het creëren van een systeemaanpak bij gemeenten om taalarme gezinnen te helpen bij de lees/taalontwikkeling van de kinderen en basisvaardigheden van de ouders. De totale subsidie bedraagt € 999.800. De activiteiten waarvoor subsidie wordt verleend, moeten uiterlijk zijn verricht op 31 december 2024. Zie ook specificatie 22 / Bijlage 2.

14. Vooruit ontvangen subsidie Kunst van Lezen MBV

Stand 1 januari	-	-
Ontvangen termijnen OCW	12.890.000	-
Besteed in boekjaar (zie bijlage 3)	<u>-14.797</u>	<u>-</u>
Stand 31 december	<u><u>12.875.203</u></u>	<u><u>-</u></u>

Op 22 november 2022 heeft Stichting Lezen vanuit het Masterplan Basisvaardigheden een subsidie toegezegd gekregen van € 12.890.000 voor het Masterplan BoekStart, De Bibliotheek op school po en vmbo. De middelen zijn op 6 december in zijn geheel ontvangen. Besteding vindt vanaf 2023 plaats.

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
	€	€
15. <u>Overige schulden en overlopende passiva</u>		
Crediteuren	346.638	213.297
Loonbelasting, sociale verzekeringen, pensioenlasten	136.679	82.576
Reservering vakantiedagen	36.432	60.621
Vooruitontvangen bedragen	127.368	88.360
Overige te betalen kosten	<u>24.142</u>	<u>23.687</u>
Totaal overige schulden en overlopende passiva	<u><u>671.259</u></u>	<u><u>468.541</u></u>

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

Door het Ministerie van OCW is voor de BISperiode 2021-2024 een subsidie toegezegd van € 2.090.138 per jaar. Inclusief loon- en prijsbijstellingen bedraagt de subsidie voor 2022 € 2.212.461.

Stichting Lezen heeft middels het leesbevorderingsprogramma Kunst van Lezen in het kader van het actieprogramma Tel mee met Taal 2 een tijdelijke taak voor het voorkomen van laaggeletterdheid. Dit actieprogramma loopt tot en met 2024. Jaarlijks is aan Stichting Lezen een bedrag van € 3,35 miljoen per jaar verleend, waarbij € 2,85 miljoen beschikbaar is voor Maatregel 6a (reguliere leesbevorderingsprogramma's) en € 500.000 voor Maatregel 6c (Gezinsaanpak, budget behorend bij Maatregel 6b).

Aanvullend op de projectsubsidie van Kunst van Lezen heeft Stichting Lezen binnen Tel mee met Taal 2 een projectsubsidie ontvangen voor het creëren van een systeemaanpak bij gemeenten om taalarme gezinnen te helpen bij de lees/taalontwikkeling van de kinderen en basisvaardigheden ouders. Voor deze Gemeentelijke Gezinsaanpak Geletterdheid bedraagt de subsidie € 999.800,00 voor de periode 2020-2024. De activiteiten waarvoor subsidie wordt verleend, moeten uiterlijk zijn verricht op 31 december 2024.

Stichting Lezen verlengde op 1 mei 2021 haar huurovereenkomst in het Letterenhuis voor vijf jaar. De huurprijs per 1 mei 2021 van het gehuurde bedraagt op jaarbasis € 64.278 en wordt jaarlijks geïndexeerd. Vanwege de groei van het aantal personeelsleden inzake Kunst van Lezen heeft Stichting Lezen in mei 2021 de huurovereenkomst uitgebreid met de huur van extra kantoorruimte tot en met 31 december 2024 met mogelijkheid tot verlenging. De huurprijs in 2022 van deze ruimte bedraagt op jaarbasis € 14.775. Een deel van de extra huurkosten en kantoorkosten wordt aan Kunst van Lezen doorbelast (zie ook specificatie 21 - bijlage 1). In boekjaar 2022 is in totaal € 81.796 ten laste van de staat van baten en lasten gebracht uit hoofde van de twee huurovereenkomsten. De verwachting is dat de huisvestingslasten vanwege de sterk gestegen inflatie in 2023 fors hoger zullen uitvallen, door variabele tarieven voor energiecontracten.

G. Toelichting op de staat van baten en lasten

	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
	€	€	€
16. <u>Eigen inkomsten</u>			
<i>Publieke inkomsten binnenland</i>			
- Nationale voorleeswedstrijd	88.715	86.250	67.983
- Congres Lezen Centraal	53.540	30.000	18.270
	<u>142.255</u>	<u>116.250</u>	<u>86.253</u>
<i>Sponsoring</i>			
- Fonds 21 Boekenweek voor jongeren	25.000	-	30.000
- Founding Fathers / Fonds leesbevordering			
• GAU Groep Algemene Uitgevers	5.200	5.200	5.200
- De Versterking			
• Queerboeken	24.271	-	-
• Voorleestas	22.000	-	-10.086
• Rijke teksten	20.000	-	-
• Vertaling prentenboeken	10.995	-	-
• Literatour	10.366	-	11.411
• Creatief schrijven	1.800	-	10.855
• Fictiefragmenten	2.750	-	6.406
• Vakantieleden	-	-	20.000
• Burgerschap in het MBO	-	-	8.000
• Leeswaar	-	-	17.500
	<u>122.382</u>	<u>5.200</u>	<u>99.286</u>
<i>Overige inkomsten</i>			
- Ned. Letterenfonds - Leescoalitie Stuk!	52.238	100.000	62.772
- Ned. Letterenfonds - kinderboekenambassadeur	7.584	8.000	5.341
- Ned. Letterenfonds - poëziesymposium	-	2.500	-
- Ned. Letterenfonds - jubileum voorleeslunch	8.878	-	-
- Ned. Letterenfonds - Prentenboek van het jaar	5.500	-	-
- CPNB - Boekenboost	-	-	14.435
- Brochures/handreikingen/onderzoekspublicaties	7.846	2.000	2.739
- Bijdrage partners Leescoalitie			
• Stichting CPNB	7.500	7.500	7.500
• Koninklijke Bibliotheek (KB)	15.000	7.500	7.500
• Stichting Lezen en Schrijven	7.500	7.500	7.500
• Literatuurmuseum/Kinderboekenmuseum	7.500	7.500	7.500
• Vereniging van Openbare Bibliotheken (VOB)	7.500	7.500	7.500
• Nederlands Letterenfonds	7.500	7.500	7.500
• Nederlandse Taalunie	7.500	7.500	-
- SLO bijdrage leerplanontwikkeling	500	1.250	-
- SLO bijdragen Lezen in het PO	11.440	-	-
- Tijdschrift Lezen	12.447	1.250	-
- Stichting Marktonderzoek Boekenvak	-	-	4.850
- Inkomsten lezingen, presentaties e.d.	7.543	-	761
- Overige inkomsten	6.509	-	78
<i>Donaties</i>			
- Zabawas	-	-	15.000
	<u>180.485</u>	<u>167.500</u>	<u>150.976</u>
Totaal eigen inkomsten	<u><u>445.122</u></u>	<u><u>288.950</u></u>	<u><u>336.515</u></u>

	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
	€	€	€
17. <u>Inkomsten Kunst van Lezen TmmT</u>			
- Inkomsten expertise BO	9.000		20.210
- Inkomsten inspiratiedag	7.965		-
- Inkomsten Iedereen Leest	2.000		-
- Inkomsten gezinsaanpak overig	1.000		-
- Inkomsten mbo	75		840
- Overige inkomsten Kunst van Lezen	29		-
- Inkomsten expertise vo	-		1.500
	<hr/>		<hr/>
Totaal inkomsten Kunst van Lezen TmmT	<u>20.069</u>	<u>0</u>	<u>22.550</u>
18. <u>Beheerlasten personeel</u>			
Lonen en salarissen	221.686		218.475
Vakantiegelden	17.655		17.422
Voorziening vakantiedagen	-8.892		14.683
Reiskosten woon-werk	3.625		2.083
Sociale lasten	32.574		29.433
Pensioenlasten	32.712		30.918
Extern personeel	34.342		14.953
Reis- en verblijfkosten	389		258
Opleidingskosten	8.222		5.445
Wervingskosten	-		4.562
Overige personeelskosten	9.161		10.052
Ontvangen ziekengeld	-8.672		-
Doorbelaste personeelskosten	-12.018		-22.510
	<hr/>		<hr/>
Totaal beheerlasten personeel	<u>330.784</u>	<u>388.455</u>	<u>325.774</u>
19. <u>Personeelslasten activiteiten</u>			
Lonen en salarissen	365.795		382.571
Vakantiegelden	28.495		30.520
Voorziening vakantiedagen	6.305		17.813
Reiskosten woon-werk	7.661		3.196
Sociale lasten	67.805		68.911
Pensioenlasten	49.048		51.191
Extern personeel	112.661		96.165
Reis- en verblijfkosten	806		3.756
Opleidingskosten	9.312		1.251
Ontvangen ziekengeld	-31.922		0
Overige personeelskosten	15.658		19.186
Doorbelaste personeelskosten	-29.821		-62.199
	<hr/>		<hr/>
Totaal activiteitenlasten personeel	<u>601.803</u>	<u>588.000</u>	<u>612.361</u>

Gemiddelde personele bezetting naar functie (in fte)

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
Directeur-bestuurder	1,0	1,0
Management	1,1	1,8
Beleidsmedewerker	7,8	7,9
Medewerker onderzoek	2,3	2,4
PR medewerker	3,5	2,7
Financieel medewerker	0,8	0,8
Administratief medewerker	3,0	3,0
	<u>19,5</u>	<u>19,6</u>

	<u>Realisatie 2022</u>	<u>Realisatie 2021</u>
	€	€
Werknemers in vaste dienst	1.207.986	1.199.954
Werknemers in tijdelijk dienst	80.132	315.183
Ingehuurde zelfstandigen/freelancers	818.742	552.598
	<u>2.106.860</u>	<u>2.067.735</u>

Werkzame personen in 2022

	<u>Aantal pers</u>	<u>Aantal fte/uren</u>
1. Uren werkweek in fte in uur		36
2. Werknemers in vaste dienst in fte	19	16,1
3. Werknemers in tijdelijk dienst in fte	6	3,4
4. Ingehuurde zelfstandigen/freelancers in uur	-	-
5. Overige werkzame personen in fte	-	-
6. Stagiaire(s) in fte	-	-
7. Vrijwilligers in fte	-	-
	<u>25</u>	<u>19,5</u>
Stichting Lezen	15	11,2
Kunst van Lezen	10	8,3
	<u>25</u>	<u>19,5</u>

Werkzame personen in 2021

	<u>Aantal pers</u>	<u>Aantal fte/uren</u>
1. Uren werkweek in fte in uur		36
2. Werknemers in vaste dienst in fte	17	15,0
3. Werknemers in tijdelijk dienst in fte	7	4,6
4. Ingehuurde zelfstandigen/freelancers in uur	-	-
5. Overige werkzame personen in fte	-	-
6. Stagiaire(s) in fte	2	-
7. Vrijwilligers in fte	-	-
	<u>26</u>	<u>19,6</u>
Stichting Lezen	16	11,8
Kunst van Lezen	10	7,8
	<u>26</u>	<u>19,6</u>

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

Er is in 2022 geen sprake geweest van uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen.

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Er zijn geen functionarissen die in 2022 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen. Er zijn in 2022 geen ontslaguitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WOPT of de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden. Zie ook het overzicht op de volgende bladzijde.

Bezoldiging Raad van Toezicht en directie (WNT verantwoording)

Per 1 januari 2013 is de Wet Normering Bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semi-publieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Stichting Lezen van toepassing zijnde regelgeving: het algemene WNT-maximum.

Het bezoldigingsmaximum in 2022 voor Stichting Lezen is € 216.000. Het weergegeven individuele WNT-maximum is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte. Er is geen sprake geweest van uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen.

	G. van Dalen	M.W.L. van Vroonhoven	B.J. Verkoren lid Raad van Toezicht en voorzitter Audit- commissie	M. Asscher lid Raad van Toezicht	G.J. Dorleijn lid Raad van Toezicht	S.V.C. Kreuger lid Raad van Toezicht	H.B.G.W.J. Mulder – Schulten lid Raad van Toezicht	E. van Nispen lid Raad van Toezicht en lid Audit-commissie
Duur dienstverband in 2022	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1-31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)		1,0						
Gewezen topfunctionaris	nee	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Echte of fictieve dienstbetrekking?	Echte	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Zo niet, langer dan 6 maanden binnen 18 maanden werkzaam?		n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.		n.v.t.	n.v.t.
Bezoldiging								
Beloning	€ 117.532	1.096		1.096		1.096	1.096	
Belastbare onkostenvergoedingen	€ -							
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 17.169							
Subtotaal	€ 134.701							
-/- onverschuldigd betaald bedrag								
Totaal bezoldiging 2022	€ 134.701	1.096	-	1.096	-	1.096	1.096	-
Individueel bezoldigingsmaximum	€ 216.000	€ 32.400	€ 21.600	€ 21.600	€ 21.600	€ 21.600	€ 21.600	€ 21.600

Gegevens 2021

	G. van Dalen	M.W.L. van Vroonhoven	B.J. Verkoren lid Raad van Toezicht en voorzitter Audit- commissie	M. Asscher lid Raad van Toezicht	G.J. Dorleijn lid Raad van Toezicht	S.V.C. Kreuger lid Raad van Toezicht	H.B.G.W.J. Mulder – Schulten lid Raad van Toezicht	E. van Nispen lid Raad van Toezicht en lid Audit-commissie
Duur dienstverband in 2021	1/1 - 31/12	9/10 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1-31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)		1,0						
Bezoldiging								
Beloning	€ 114.680	€ 1.644		€ 1.096		€ 1.096	€ 1.096	
Belastbare onkostenvergoedingen	€ -							
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 15.774							
Totaal bezoldiging 2021	€ 130.454	€ 1.644	€ -	€ 1.096	€ -	€ 1.096	€ 1.096	€ -
Individueel bezoldigingsmaximum	€ 209.000	€ 31.350	€ 20.900	€ 20.900	€ 20.900	€ 20.900	€ 20.900	€ 20.900

	<u>Realisatie 2022</u>	<u>Begroting 2022</u>	<u>Realisatie 2021</u>
	€	€	€
20. <u>Beheerlasten materieel</u>			
<i>Accountant en salarisadministratie</i>	<u>9.847</u>	<u>12.175</u>	<u>11.877</u>
<i>Advieskosten</i>			
Advieskosten	<u>13.191</u>	<u>25.000</u>	<u>18.713</u>
<i>Afschrijvingen</i>			
Afschrijvingen computers	3.457	1.500	1.537
Afschrijvingen inventaris	<u>9.976</u>	<u>8.500</u>	<u>7.344</u>
Totaal afschrijvingen	<u>13.433</u>	<u>10.000</u>	<u>8.881</u>
<i>Huisvestingskosten</i>			
Huur	81.796	79.700	77.061
Energie/servicekosten	25.125	16.750	16.614
Overige huisvestingskosten	9.539	12.175	9.163
Af: doorbelast aan Kunst van Lezen	<u>-30.000</u>	<u>-19.600</u>	<u>-33.500</u>
Totaal huisvestingskosten	<u>86.460</u>	<u>89.025</u>	<u>69.338</u>
<i>Automatisering</i>	<u>50.708</u>	<u>58.000</u>	<u>52.647</u>
<i>Kantoorkosten</i>			
Kantoorbenodigdheden	1.266	1.500	692
Telefoonkosten	11.690	8.600	8.713
Kopieerkosten	6.673	7.075	9.411
Abonnementen	2.823	2.900	2.637
Vakliteratuur	445	450	137
Porto	2.997	1.750	1.124
Drukwerk	681	720	1.022
Representatiekosten	338	1.000	291
Verzekeringen	3.693	3.750	4.183
Vergaderkosten	7.514	3.500	4.242
Kosten Raad van Toezicht	5.022	750	6.728
Bankkosten	1.143		1.365
Negatieve rente	7.605	12.500	11.150
Kantoorinventaris/herinrichtingkantoor	-	-	3.681
Overige kantoorkosten	3.591	550	4
Af: doorbelast aan Kunst van Lezen	<u>-15.000</u>	<u>-12.500</u>	<u>-14.500</u>
Totaal kantoorkosten	<u>40.481</u>	<u>32.545</u>	<u>40.880</u>
Totaal beheerlasten materieel	<u><u>214.120</u></u>	<u><u>226.745</u></u>	<u><u>202.336</u></u>

H. Bijlagen

Bijlage 1

21. Lasten Kunst van Lezen - Tel mee met Taal

	<u>Realisatie 2022</u>	<u>Begroting 2022</u>	<u>Realisatie 2021</u>
	€	€	€
<u>Beheerlasten materieel Maatregel 6A</u>			
Personeel	681.862	700.000	591.678
Materieel	<u>162.804</u>	<u>119.000</u>	<u>115.728</u>
Totaal beheerlasten materieel Maatregel 6A	<u>844.666</u>	<u>819.000</u>	<u>707.406</u>
 <u>Activiteitenlasten materieel Maatregel 6A</u>			
<i>BoekStart voor baby's</i>			
Koffertjes	652.778	510.000	337.610
Communicatie	114.241	75.000	53.233
Overige kosten	<u>605</u>	<u>5.000</u>	<u>3.840</u>
Totaal BoekStart voor baby's	<u>767.624</u>	<u>590.000</u>	<u>394.683</u>
 <i>Expertise BoekStartcoach en andere ondelen gezinsaanpak</i>			
Expertiseontwikkeling en begeleiding	22.281	40.000	-
Monitor	<u>10.212</u>	<u>10.000</u>	<u>-</u>
Totaal expertise BoekStartcoach	<u>32.493</u>	<u>50.000</u>	<u>-</u>
 <i>BoekStart Kinderopvang</i>			
Ontwikkeling nieuwe locaties	142.070	95.000	119.470
Monitor en inventarisatie	54.552	52.500	64.507
Ontwikkeling expertise	36.885	22.500	14.831
Communicatie	8.001	5.000	14.786
Overige kosten	<u>2.299</u>	<u>5.500</u>	<u>2.557</u>
Totaal BoekStart Kinderopvang	<u>243.807</u>	<u>180.500</u>	<u>216.151</u>
Totaal BoekStart	<u>1.043.924</u>	<u>820.500</u>	<u>610.834</u>
 <i>De Bibliotheek op school PO</i>			
Ontwikkeling nieuwe locaties	105.000	105.000	122.500
Monitor en inventarisatie	75.360	73.000	61.805
Ontwikkeling expertise	60.199	40.000	67.027
Communicatie	48.842	42.500	37.786
Overige kosten	<u>6.163</u>	<u>10.000</u>	<u>9.142</u>
Totaal De Bibliotheek op school PO	<u>295.564</u>	<u>270.500</u>	<u>298.260</u>

	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
	€	€	€
<i>De Bibliotheek op school VO / VMBO</i>			
Ontwikkeling nieuwe locaties VMBO	104.463	135.000	146.777
Voorleeswedstrijd Read2Me! VMBO brugklas	53.986	50.000	57.109
Monitor en inventarisatie VMBO	58.824	60.000	46.361
Ontwikkeling expertise VMBO	66.153	30.000	59.170
Communicatie VMBO	9.227	22.500	9.356
Plan van aanpak en pilots mediatheken VO	5.748	20.000	1.150
Overige kosten	7.196	7.500	6.788
Totaal De Bibliotheek op school VO / VMBO	305.597	325.000	326.711
<i>De Bibliotheek op school PRO</i>			
Ontwikkeling aanpak Praktijkonderwijs	25.950	35.000	19.461
Ontwikkeling expertise Praktijkonderwijs	7.975	7.500	3.494
Ontwikkeling monitor Praktijkonderwijs	14.859	7.500	1.897
Communicatie Praktijkonderwijs	-	2.500	-
Totaal De Bibliotheek op school PRO	48.784	52.500	24.852
<i>De Bibliotheek op school MBO</i>			
MBO ontwikkeling nieuwe locaties	78.308	71.500	66.757
MBO ontwikkeling expertise	39.634	30.000	30.749
MBO monitor en inventarisatie	9.391	10.000	9.710
Totaal De Bibliotheek op school MBO	127.333	111.500	107.216
<i>De Bibliotheek op school Pabo</i>			
Pabo ontwikkeling nieuwe locaties	38.000	47.500	50.000
Pabo voorleeswedstrijd	63.674	50.000	77.097
Pabo ontwikkeling expertise	38.623	30.000	20.994
Pabo monitor en inventarisatie	9.391	8.500	4.363
Totaal De Bibliotheek op school Pabo	149.688	136.000	152.454
<i>De Bibliotheek op school LOP</i>			
Onwikkeling lerarenopleiding en pilot	3.149	15.000	6.456
LOP ontwikkeling expertise	2.571	5.000	-
LOP monitor en inventarisatie	-	3.000	-
Totaal De Bibliotheek op school LOP	5.720	23.000	6.456
<i>De Bibliotheek op school Algemeen</i>			
Beroepsonderwijs communicatie	7.791	12.500	131
Beroepsonderwijs overig	4.367	4.500	2.067
Totaal De Bibliotheek op school Algemeen	12.158	17.000	2.198
Totaal De Bibliotheek op school	944.844	935.500	918.147

	<u>Realisatie 2022</u>	<u>Begroting 2022</u>	<u>Realisatie 2021</u>
	€	€	€
<i>Netwerken Leesbevordering</i>			
Strategische ondersteuning bibliotheken	105.531	103.000	37.899
Communicatie	7.478	7.500	5.778
Overige kosten	2.361	4.500	1.901
	<u>115.370</u>	<u>115.000</u>	<u>45.578</u>
<i>Onderzoek</i>			
Lezen 0-24 jaar	104.939	85.000	54.425
Digitale geletterdheid	25.000	15.000	-
	<u>129.939</u>	<u>100.000</u>	<u>54.425</u>
<i>Communicatie</i>			
Ondersteuning Leescoalitie	30.000	30.000	30.000
Ondersteuning 15 minuten lezen	8.152	20.000	18.009
Ondersteuning overig (Lês NO)	-	10.000	6.679
	<u>38.152</u>	<u>60.000</u>	<u>54.688</u>
Totaal activiteitenlasten Maatregel 6A	<u><u>2.272.229</u></u>	<u><u>2.031.000</u></u>	<u><u>1.683.672</u></u>

	<u>Realisatie 2022</u>	<u>Begroting 2022</u>	<u>Realisatie 2021</u>
	€	€	€
<u>Beheerlasten materieel Maatregel 6c Gezinsaanpak</u>			
Personeel	175.556	190.000	182.240
Materieel	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Totaal beheerlasten materieel Maatregel 6b Gezinsaanpak	<u>175.556</u>	<u>190.000</u>	<u>182.240</u>
<u>Activiteiten lasten materieel Maatregel 6c Gezinsaanpak</u>			
<i>Gezinsaanpak thuis</i>	<u>10.120</u>	<u>10.000</u>	<u>10.490</u>
<i>Gezinsaanpak vanuit de bibliotheek</i>			
Pilotproject ondersteuning gemeenten gezinsaanpak	80.350	135.000	78.000
Ontwikkeling expertise bibliotheekmedewerkers	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>6.534</u>
Totaal gezinsaanpak vanuit de bibliotheek	<u>80.350</u>	<u>135.000</u>	<u>84.534</u>
<i>Gezinsaanpak in de jeugdgezondheidszorg</i>			
BoekStartcoach ontwikkeling nieuwe locaties	77.855	115.500	93.917
Ontwikkeling expertise JGZ professionals	0	0	3.678
Monitor en inventarisatie	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>1.003</u>
Totaal gezinsaanpak in de jeugdgezondheidszorg	<u>77.855</u>	<u>115.500</u>	<u>98.598</u>
<i>Gezinsaanpak overig</i>			
Communicatie gezinsaanpak JGZ, KOV en onderwijs	25.617	30.000	19.696
Effectenonderzoek Gezinsaanpak	1.785	15.000	14.813
Overige kosten	<u>-</u>	<u>4.500</u>	<u>-</u>
Totaal gezinsaanpak overig	<u>27.402</u>	<u>49.500</u>	<u>34.509</u>
Totaal activiteitenlasten Maatregel 6c Gezinsaanpak	<u>195.727</u>	<u>310.000</u>	<u>228.131</u>

Recapitulatie Kunst van Lezen - Tel mee met Taal

	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
	€	€	€
Totaal beheerlasten materieel	162.804	119.000	115.728
Totaal activiteitenlasten Kunst van Lezen	2.467.956	2.341.000	1.911.803
Vervallen bijdrageverplichtingen	-27.638	-	-28.903
	<u>2.440.318</u>	<u>2.341.000</u>	<u>1.882.900</u>
Totaal personele lasten Kunst van Lezen	<u>857.418</u>	<u>890.000</u>	<u>773.918</u>
Totaal bestedingen Kunst van Lezen (A)	<u>3.460.540</u>	<u>3.350.000</u>	<u>2.772.546</u>
Bijdrage OCW Kunst van Lezen TmmT boekjaar	3.350.000	3.350.000	3.350.000
Inkomsten Kunst van Lezen	20.069	-	22.551
Totaal inkomsten (B)	<u>3.370.069</u>	<u>3.350.000</u>	<u>3.372.551</u>
Saldo Kunst van Lezen (B - A)	<u>-90.471</u>	<u>-</u>	<u>600.005</u>
Bijdrage OCW Kunst van Lezen TmmT boekjaar	3.350.000	3.350.000	3.350.000
Bij/af: Vooruit ontvangen subsidie KvL TmmT (B-A)	90.471	-	-600.005
Bijdrage OCW Kunst van Lezen TmmT in staat van baten en lasten	<u>3.440.471</u>	<u>3.350.000</u>	<u>2.749.995</u>

Voor 2021-2024 heeft het ministerie van OCW opnieuw een subsidie verleend van € 13.400.000, € 3.350.000 per jaar (verplichtingnummer: 560084265). In 2021 en 2022 is hiervan in totaal € 6.190.471 besteed, het restantbedrag ad € 509.534 wordt doorgeschoven naar 2023.

22. Lasten Kunst van Lezen - Gemeentelijke gezinsaanpak geletterdheid 2020 t/m 2024

	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021	Realisatie 2020	Realisatie tm 2022	Begroot 2020-2024
	€	€	€	€	€	€
<u>A. Projectmanagement Stichting Lezen</u>						
Personeel	46.456	32.000	47.291	6.400	100.147	148.000
Materieel	5.194	3.000	1.722	0	6.916	12.000
Totaal projectmanagement Stichting Lezen	51.650	35.000	49.013	6.400	107.063	160.000
<u>B. Werkzaamheden werkgroep (SL/KB/L&S)</u>						
<i>Personeel</i>						
Stichting Lezen	23.865	6.400	10.784	0	34.649	29.600
KB	12.800	12.800	12.800	8.000	33.600	59.200
Stichting Lezen & Schrijven	19.200	19.200	19.200	12.000	50.400	88.800
Totaal werkzaamheden werkgroep (SL/KB/L&S)	55.865	38.400	42.784	20.000	118.649	177.600
<u>C.1 Ontwikkefase met 5 gemeenten en bibliotheken</u>						
<i>Personeel</i>						
Stichting Lezen & Schrijven - adviseur gemeenten	0	0	96.000	0	96.000	96.000
Beleidsambtenaren Pilotgemeenten	-6.240	0	92.080	0	85.840	96.000
Bibliotheek medewerkers	-195	0	78.000	0	77.805	78.000
Totaal personeel	-6.435	0	266.080	0	259.645	270.000
<u>C.2 Pilot met 5 gemeenten en bibliotheken</u>						
<i>Personeel</i>						
Stichting Lezen & Schrijven - adviseur gemeenten	49.280	96.000	0	0	49.280	96.000
Beleidsambtenaren Pilotgemeenten	96.000	96.000	0	0	96.000	96.000
Bibliotheek medewerkers	83.000	78.000	0	0	83.000	78.000
Totaal personeel	228.280	270.000	0	0	228.280	270.000
<i>Materieel</i>						
Toolkit - ontwikkeling	0	25.000	0	0	0	25.000
Toolkit - ontsluiting	0	27.000	0	0	0	27.000
Totaal materieel	0	52.000	0	0	0	52.000
Totaal C.2 pilot met 5 gemeenten en bibliotheken	228.280	322.000	0	0	228.280	322.000

	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021	Realisatie 2020	Realisatie tm 2022	Begroot 2020-2024
	€	€	€	€	€	€
D. Monitoring evaluatie, kennisopbouw en-deling						
<i>Personeel</i>						
Stichting Lezen & Schrijven	7.360	5.696	12.816	0	20.176	28.480
Stichting Lezen	1.280	1.600	4.680	0	5.960	8.000
KB	2.000	1.600	3.200	0	5.200	8.000
Totaal personeel	10.640	8.896	20.696	0	31.336	44.480
<i>Materieel</i>						
Onderzoeksbureau: monitoring en evaluatie	12.536	100.000	0	0	12.536	100.000
Disseminatie: congres	0	80.000	0	0	0	80.000
Kennisdeling	2.414	0	0	0	2.414	100.000
Totaal materieel	14.950	180.000	0	0	14.950	280.000
Totaal monitoring, evaluatie, kennisopbouw en -deling	25.590	188.896	20.696	0	46.286	324.480

E. Uitrol naar 30 andere gemeenten

<i>Personeel</i>						
Stichting Lezen & Schrijven - adviseur gemeenten uit	0	0	0	0	0	59.400
Bibliotheek medewerkers	0	0	0	0	0	338.000
Totaal uitrol naar 30 andere gemeenten	0	0	0	0	0	397.400
Totaal lasten Gemeentelijke gezinsaanpak geletterdheid	354.950	584.296	378.573	26.400	759.923	1.651.480
<i>Dekking</i>						
Bijdrage OCW Gemeentelijke gezinsaanpak geletterdheid	216.132	478.200	247.309	18.400	481.841	999.800
<i>Eigen bijdrage A. & B. & D. Stichting Lezen</i>	38.658	8.000	24.448	0	63.106	40.800
<i>Eigen bijdrage B. & D. KB</i>	8.400	8.000	9.600	4.000	22.000	34.400
<i>Eigen bijdrage B. & E. & D. Stichting Lezen & Schrijven</i>	13.760	12.096	19.216	4.000	36.976	82.480
<i>Eigen bijdrage C. Bibliotheek medewerkers</i>	78.000	78.000	78.000	0	156.000	156.000
<i>Eigen bijdrage E. Kunst van Lezen</i>	0	0	0	0	0	338.000
Totaal Eigen bijdrage**	138.818	106.096	131.264	8.000	278.082	651.680
Totaal dekking	354.950	584.296	378.573	26.400	759.923	1.651.480
Saldo Gemeentelijke gezinsaanpak geletterdheid	0	0	0	0	0	0

** Deze eigen bijdrage wordt in de jaarrekening niet gepresenteerd als inkomsten maar afgetrokken van de lasten

Op 22 oktober 2020 heeft het ministerie van OCW (referentie 25359832) een subsidie voor het project Gemeentelijke gezinsaanpak geletterdheid toegekend van in totaal € 999.800. De looptijd van dit project is 1 juli 2020 t/m 31 december 2024. Van 2020 tot en met 2022 is in totaal € 599.880 (60%) ontvangen van het ministerie. Het saldo van de totale lasten in 2020 tot en met 2022 is € 759.923, hiervan is € 278.082 eigen bijdrage en € 481.841 bijdrage OCW. Het saldo vooruitontvangen subsidie per 31 december 2022 bedraagt € 118.039.

23. Lasten Kunst van Lezen - Masterplan Basisvaardigheden BoekStart, dBos po en vmbo

	Realisatie 2022	Project begroting 2022-2024
	€	€
<u>Coördinatie</u>		
Stichting Lezen coördinatie aanvraag- & Verantwoordingsproces	8.481	89.053
Centrale aansturing door Stichting Lezen, SPN, KB en VOB	<u>6.316</u>	<u>540.697</u>
Totaal projectmanagement Stichting Lezen	<u>14.797</u>	<u>629.750</u>
<u>Activiteitenlasten</u>		
<i>Nederland</i>		
BoekStart in de Kinderopvang	0	2.375.000
de Bibliotheek op school primair onderwijs (po)	0	7.410.000
de Bibliotheek op school vmbo	<u>0</u>	<u>2.175.250</u>
Totaal activiteitenlasten Nederland	<u>0</u>	<u>11.960.250</u>
<i>Caribisch Nederland (CNL)</i>		
impulsbijdrage BoekStart kinderopvang Caribisch NL (Bonaire, St Eustatius en Saba)	0	83.150
impulsbijdrage de Bibliotheek op school po Caribisch NL (Bonaire, St Eustatius en Saba)	0	130.000
impulsbijdrage de Bibliotheek op school vmbo Caribisch NL (Bonaire, St Eustatius en Saba)	<u>0</u>	<u>86.850</u>
Totaal activiteitenlasten Caribisch Nederland	<u>0</u>	<u>300.000</u>
Totaal lasten MBV	14.797	12.890.000
Bijdrage OCW MBV	<u>14.797</u>	<u>12.890.000</u>
Saldo Masterplan Basisvaardigheden	-	-

24. Leescoalitie coördinatie en campagne

	Realisatie 2022	Realisatie 2021
	€	€
LASTEN		
<i>Personele lasten</i>		
Organisatie & Coördinatie	<u>105.543</u>	<u>81.531</u>
	105.543	81.531
<i>Materiële lasten</i>		
Organisatie & Coördinatie	3.162	17.012
Campagne Lees Voort!	-	53.136
Campagne Springlezend!	<u>146.050</u> *	<u>91.585</u>
	149.212	161.733
Totaal lasten	254.755	243.264
<i>Dekking</i>		
Bijdrage OCW	-	13.709
Bijdrage Vriendenloterij	84.336	48.998
Bijdrage coalitiepartners	60.000	45.000
Bijdrage NLF	61.116	62.772
Bijdrage Kunst van Lezen*	30.000	30.000
Bijdrage Stichting Lezen	<u>99.538</u>	<u>25.000</u>
	334.990	225.479
Saldo Leescoalitie	80.235	-17.785

A. Mutatie bestemmingsfonds Vriendenloterij

Besteding Organisatie & Coördinatie	-16.667	-16.667
Besteding Springlezend! 2021-2023	<u>-67.669</u>	<u>-32.331</u>
Mutatie bestemmingsfonds Vriendenloterij	-84.336	-48.998

B. Mutatie bestemmingsreserve Leescoalitie

Saldo Organisatie & Coördinatie	0	-50.667
Saldo Campagne Lees Voort! 2019-2021	0	-32.876
Saldo Springlezend! 2021-2023	80.235	65.758
Vrijval Bestemmingsreserve OCW BIS 2017-2020	<u>0</u>	<u>44.801</u>
Mutatie bestemmingsreserve Leescoalitie	80.235	27.016

* Bijdrage Kunst van Lezen wordt in de staat van baten en lasten gecorrigeerd op de materiële lasten

25. Leesoffensief - Lezeninhetpo.nl 2020-2022

	<u>Realisatie 2022</u>	<u>Realisatie 2021</u>	<u>Realisatie 2020</u>	<u>Realisatie totaal</u>	<u>Begroting Totaal</u>
	€	€	€	€	€
<u>Lasten</u>					
Personeel	46.811	72.411	6.348	125.570	33.678
Gebruikersonderzoek	700	0	0	700	1.000
Website	8.013	28.004	17	36.034	30.000
Promotie	8.870	0	0	8.870	20.500
Overhead	935	196	74	1.205	8.518
Totaal campagnekosten	<u>65.329</u>	<u>100.611</u>	<u>6.439</u>	<u>172.379</u>	<u>93.695</u>
<u>Dekking</u>					
Bijdrage OCW	34.374	34.187	6.439	75.000	75.000
Stichting Lezen	19.515	61.424	0	80.939	13.695
Taalunie	0	5.000	0	5.000	5.000
SLO	11.440	0	0	11.440	0
Totaal dekking	<u>65.329</u>	<u>100.611</u>	<u>6.439</u>	<u>172.379</u>	<u>93.695</u>
Saldo	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van Stichting Lezen

Leidse Schouw 2
2408 AE Alphen aan den Rijn
Postbus 352
2400 AJ Alphen aan den Rijn

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2022

T (0172) 55 40 06
alphenaandenrijn@vanreeacc.nl
www.vanreeacc.nl
KvK nr. 64599892

Ons goedkeurend oordeel inzake het getrouwe beeld en ons oordeel met beperking inzake de rechtmatigheid

Wij hebben de jaarrekening 2022 van Stichting Lezen te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Lezen op 31 december 2022 en van het resultaat over 2022 in overeenstemming met het Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen 2021-2024;
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2022, uitgezonderd de gevolgen van de bestedingen beschreven in de paragraaf 'De basis voor ons oordeel met beperking inzake de rechtmatigheid', in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikkingen met de kenmerken 147783/25096854, 26345733, 25359832 en 34798461 (met aanvulling d.d. 2 februari 2023 met kenmerk 35520832) en in de relevante wet- en regelgeving zoals uitgewerkt in paragraaf 2.3 van het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021-2024 en het Accountantsprotocol behorend bij de Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2022;
2. de staat van baten en lasten over 2022; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel inzake het getrouwe beeld van de jaarrekening

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021-2024, het Accountantsprotocol behorend bij de Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Lezen zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

De basis voor ons oordeel met beperking inzake de rechtmatigheid

In het boekjaar is de regelgeving met betrekking tot Europese aanbesteding niet geheel nageleefd. Een levering die boven het drempelbedrag van de Europese aanbesteding kwam, is niet Europees aanbesteed.

Ons oordeel met beperking inzake de financiële rechtmatigheid is tevens gebaseerd op het in het oordeel inzake de jaarrekening benoemde en door ons toegepaste wettelijke kader van de controle en onafhankelijkheid.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel met beperking inzake de rechtmatigheid.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2022 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5 lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen 2021-2024 en de Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in het Accountantsprotocol cultuursubsidies Instellingen 2021-2024 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met RJ-Richtlijn 640 "Organisaties zonder winststreven", en het Handboek verantwoording Cultuursubsidies Instellingen subsidieperiode 2017-2020 en de Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen 2021-2024, de Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS en de bepalingen bij of krachtens de WNT. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de de subsidiebeschikkingen met de kenmerken 147783/25096854, 26345733, 25359832 en 34798461 (met aanvulling d.d. 2 februari 2023 met kenmerk 35520832) en in de relevante wet- en regelgeving zoals uitgewerkt in paragraaf 2.3 van het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021-2024 en het Accountantsprotocol behorend bij de Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS.

In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de instelling in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsels moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de instelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Alphen aan den Rijn, 27 maart 2023

Van Ree Accountants

Was getekend: mr. drs. G.J. de Jong RA

Bijlage bij de controleverklaring:

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021-2024, het Accountantsprotocol behorend bij de Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties die van materieel belang zijn, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit.
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.